ԺԱ. ՏԱՐԻ 3056 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 5 ԱՀԵԿԱՆ 4386 12 ԱՊՐԻԼ 1894 18 ՇԻՎԱԼ 1311 ՄԻԱՑ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	»	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ		Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՇԻՔԱԿՕ

Շիքակօյի Տիեզերական Ցուցահանդէսին ամենամեծ արդիւնք եւ հետեւանքը՝ Շիքակօ քաղաքին բոլոր աշխարհի ծանօթացումը եւ միջազգային առեւտրական յարաբերութեանց աճումն ու բարգաւաճումը եղած է։ Շիքակօ՝ Միացեալ Նահանգաց այս մեծ ոստանը, մեծ կեդրոնատեղի մ'է գրեթէ ամեն տեսակ ապրանաց համար։ Ինչ որ մարդկային միտք ու հանճարը կարող է ստեղծել, այդ հսկայ քաղաքին մէջ ի գործ կը դրուին, կը կատարելագործուին, եւ մեծամեծ ձեռնարկութեանց ասպարէզ բանալով՝ խոշոր ընկերութեանց կազմակերպման եւ այսպէսով հսկայ ու արագ յառաջդիմութեան պատճառ մը կը գոյացնեն։ Շիքակօ իր բնական դիրք յարմարութեամբ, ահագին լճի մը եզերքը գտնուելով եւ գետերու ընծայած դիւրութիւններն ալ ունենալով եւ միանգամայն երկաթուղեաց ալ ամենամեծ կեդրոն մը ըլլալուն, երթեւեկութեանց, փոխադրութեանց եւ ամեն տեսակ արտադրութեան յարմար քաղաք մ'է. քիչ ժամանակէն իր այս յառաջդիմութեամբ պիտի կրնայ ապահովապէս աշխարհի ամենամեծ քաղաքները գերազանցել. ատաղձի, ոգելից ըմպելեաց, մեքենաշինութեան, տարազագործութեանց, դաշնակի գործարաններ ունի եւ աշխարհի ամենամեծ արջառանոցը (որուն մէջ 1891ին միայն 8,600,805 խոզ մորթուած) ուր ամեն օր ալ հազարներով ձուլեր, կովեր, եւ խոզեր մորթուելուն, կաշիի համար ալ ամենամեծ կեդրոն մ'է։

Եւրոպեան տէրութեանց բոլորն ալ այժմ ջերմ բաղձանք մը ունին իրենց առեւտրական յարաբերութիւնները ամրապնդելու. ապագային մեծ գործեր տեսնելու նպատակաւ՝ իրենց մասնաւոր ներկայացուցիչներն հոն ղրկած էին երկիրը լաւ մը ուսումնասիրելու համար. տէրութեանց ցուցահանդէսի գոմիսիոններներուն պատրաստած եւ ղրկած տեղեկագրոց համեմատ՝ գրեթէ բոլորն ալ Շիքակօյի հետ գործ տեսնելու ձեռնարկողները եւ տեսնողներն քաջալերած են։ Թէեւ Մաք-Քինլիի մաքսապաշտ դրութենէն զգուած էին, բայց ինչպէս յայտնի է, Ուիլսընի նոր մէկ օրէնքը ընդունուած եւ մօտերս ալ ի գործ դրուելուն՝ մեծ դիւրութիւն մը պիտի ըլլայ Ամերիկայի հետ գործ ընող ընկերութեանց։ Գերմանիոյ կայսրը իր բոլոր ջանքով կ'աշխատի եւ մեծ քաջալերութիւն տուած է իր հպատակաց՝ Ամերիկայի հրապարակին վրայ գործ տեսնելու համար։ Ռուս կառավարութիւնը նմանապէս նոր նոր առեւտրական յարաբերութիւններ հաստատելու համար հրաւէր կարդացած է իր վաճառականներուն. Ճաբոն՝ արդէն շատ բան կ'արտադրէ Ամերիկայի համար եւ ամերիկեան ապրանքները եւրոպականէն աւելի յարգի են հոն. Թուրքիացիք ալ կրնան օգուտներ ունենալ ամերիկեան վաճառականութենէն։ Կայսերական կառավարութեան կողմէ ղրկուած օսմ. պատուիրակաց ջանից եւ օսմանեան բաժնին ցուցադրութեանց շնորհիւ՝ Ամերիկայի մեծ տուները կրցան գաղափար առնել Թուրքիոյ արտադրութեանց վրայ եւ անոնցմէ շատեր կը փափաքին Թուրքիոյ հետ առեւտրական յարաբերութիւններ հաստատել. մինչեւ այժմ Թուրքիոյ գորգերէն, Իզմիրի կապերտէն եւ Թուզէն ու քիչ մըն ալ բուրդէն զատ ոչինչ ներմուծուած էր ի Շիքակօ. այսուհետեւ Թուրքիացի ձեռնարկուներ պիտի կրնան մեծ օգուտներ ունենալ զանազան տեսակ ապրանքներ ներմուծելով եւ արտադրելով, անհատաբար կամ ընկերութիւններ կազմելով։

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ԿԻՆՃ—ԼԾԷ

Ա

Նախընթաց 93ի հոկ. ամսոյն 9ին աղօթարանը դեռ նոր նշած՝ մենք ճամբայ ելած էինք Մշոյ դաշտի արեւմուտքը բարձրացող Սեղանասար լերան ստորոտէն դէպ Ողկանի կամուրջը՝ երթալու համար յԱրշէն, Կինճի միւթէսարրիֆութեան կեդրոնը։ Երկինքը ջինջ պարզ էր, աշնային արեւը թավթայ շողերով կը քաղցրացնէր մեր թմրած ոտքերուն առջեւ լեռնային ապառաժուտ եւ սեպալիր ճանապարհը։ Երկնային մեծակամար կապուտակը՝ որ այնքան ակնապարար էր եւ սրտագրաւ, կը մթնար Մուշի կանաչ դաշտի գեղանի տարածութեան վրայ՝ ասդ փոքրացած, ցանցած, կիրճերու եւ ծործորներու ծուռ ու մուռ, շեղ ու խեղ կերպարանքով կ'երկընար դէպ ի Կինճ։

Մեր կարաւանը խառնիճաղանճ էր, ծեր ու մանկտին հետրաց կը ճամբորդէին։ Նոքա չէին հետաքրքրուեր երկնակապուտակին տեսարանով. ծառի ճղի հետ էին, անտառի պտուղները հաւաքելու զբաղած, եւ մանկտին՝ կանանչ արեւով, կանանչ տերեւին սիրահար՝ խորասուզուեր էին մարգերու եւ անտառներու մէջ։

Ողկանի եւ Կինճի լեռները ի բնէ անտառաշատ են, Աստուած անհատնում դըրեր է հոն քարն ու փայտն, ծիլ ապառաժներու անգամ երկնցած են ծեր, հսկայ կաղնեփայտն, ուռին, մոշին, կաղամախին, հացին, Թուխամպին եւն. եւն։ Ալճի եւ Մասուրի բլերը մինչ գետին ծռած են իրենց կարմրախայտ հատիկներով, զորս մեր ուղեկիցք անյագաբար կը ժողվէին ու ծրարէին ի յիշատակ ալճի սարերուն, ալուճի ճաշակին։ Հապա կաղնիի պլուծը՝ տեսակ մը լեռնապտուղ, զոր լեռնցիք խորովելով կ'ուտեն։ Այն է իրենց խանձն ու թէյն։ Խստամբեր են այս լեռնականք, իրենց ապրուստի մեծագոյն մասը կը հոգան անտառաց բնական բերքերով, սակաւապէտ եւ չարքաշ։ Յանտառի կը ծնին, անոր պլուծով կ'ապրին, հոն կը թաղուին. իրենց կեանքն եւ ապրուստն սահմանափակ է։ Գոհ են միշտ, թէ որ չպակսի չորաբեկ հացի մը կտոր։ Գլխաւոր զբաղումնին խաշնարածութիւն լինելով՝ շնորհիւ մարգաւէտ անտառներու առատ ոչխար եւ դուար կը պահեն։ Ամէն կողմէ կը վխտան գառն ու մաքին, ուլն եւ այծն, երամ երամ փռուած, ցրուած պուրակներու ու խիտ թփերու մէջ, փաթփաթալով կ'արածէին։ Մեր կարաւանը անոնց ալ հետաքրքրութիւնը կը շարժէր. խեղճ անասուններ, դուն ուրեք պատահած էին մարդոց այս տեսակ աղմկալից կարաւանի։ Միջօրէի մօտ կանգ առանք զառ ի վայր գլխուն, որոյ ներքեւ կը գտնուէր Ողկանայ անուանի կամուրջը, իր ներքեւ առած Արածանին։ Աստ գետի գոյն ու փայլը փոխուեր է, գալարեր ու փոքրացեր է. մինչ Մուշի դաշտին մէջ արածուած ու տարածուած ջինջ նուրահարս չորոր մորոր կը դառնայ՝ ողողելով իր աւազուտ ափերը։ Գուրգուռան, եւ Ողկանի ապառաժներ չափ դրեր են իրեն, սանձահարեր, ամփոփեր է իւր ճղերը, պլուլուեր, եւ սեպաձեւ քարաներու վրայ կոպտելով ալիքները, պղտորուելով կը թռչի։ Դէմանդէմ բարձրացած սրածայր քար ու քարաներն իրենց թեւերուն տակ առեր են կամուրջը։ Լեռան ամենէն եւ ընուն կողերէն պիտի անցնինք կամուրջը։ Ձիով իջնել անհնար է, չերթացուիր, սահելու վտանգ կայ. բոբիկ եւ մագլցելով պէտք է ոտք փոխել, կը սկսինք. խիճերը գամ պէս կը մխուին բոբիկ ոտքերուն, տղայք ճիչ ու ձայն կը բառնան, ո՞վ որուն կրնայ նայիլ։ Դողդոջելով քրտնաթոր եւ հեւ ի հեւ կը հասնինք կամուրջի գլուխ։

Երկու կողմէն ապառաժներ այնքան մօտ են իրարու, որ կամուրջին լայնքը հազիւ գրաւէ 7-8 արշին երկայնութիւն, հաստատուած վիթխարի քարաներու վրայէն։ Արածանին այն բարձրութենէն փոքր մը չափ կ'երեւի։ Նախկին կամուրջի կամարին պատուանդանները զետեղուած են ապառաժներու սրտին մէջ. հնութեան գործ մ'է, հին կամարը քայքայուած է շատոնց, երբեմն միայն երկու հատ գերաններու վրայէն տեղի կունենար անցքը։ Վերջերս Կինճի գաւառակը միւթէսարիֆութեան վերածուած ըլլալով, տախտակամած կամուրջ մը հաստատուած է հնոյն հիմերու վրայ, ի դիւրութիւն լեռնային այս անել ճանապարհին. եթէ, ինչպէս կը յուսանք, կամրջի երկու կողման զառիվայր ճամբաները հարթուին եւ ուղղուին, գէթ կարաւանները քիչ մը հանգիստ ու ապահով անցուդարձ ընեն։ Կարեւոր եւ պիտանի աշխատութիւն մը պիտի ըլլայ Արշէնի եւ Կինճի համար։

Կը մեկնինք կամուրջէն դէպ ի զառիվեր, քանի մը քարէ սահուն աստիճաններէ բարձրանալէ յետոյ՝ խիճերու լեցուն ճամբան կը կոխենք, որ թէեւ միւսին չափ երկայն չէ, սակայն ոչ նուազ յոգնեցուցիչ, վերջապէս քրտնած կ'իջնենք աղբերակի մ'եզրն, ուռի ծառերու հովանւոյն տակ, ու կ'սկսինք առնուլ մեր խոնջէնքը. պաղ ջուր, ուռի ծառ, թմրած ճամբորդին քան զայս ի՞նչ սիրուն. հովուական հագներգ մը կ'ըսէ, «լուսնեակն անուշ, արեւն անուշ, ուռի ծառի հովն անուշ»։

Մեր գիշերավայրը մօտ է, օրն ալ անուշ, վերջալոյսը Արշէնի սարերէն կը շողար վրանիս, սիրուն առուակն ալ կը չղչղար մեր ճամբուն կշտով, ահա երեւցաւ Արշէնն իր հին դիրքէն քչիկ քչիկ նորոգուած. ռամիկներու աղքատ ժպտող տըները տեղի տուեր են քաղքենի քիչ մը կոկիկ շէնքերուն, այգւոյ ու պարտիզի նըմուշներ կ'երեւին։ Արեւն իր յետին բարեւն տուաւ Արշէնի դարերուն, եւ մեք մտանք հոն։

Հոկտեմբերի 10ին աչքերնիս բացինք Արշէնի մէջ, օրը կիրակի էր, հոգեւոր մխիթարութեան համար եկեղեցի կ'երթանք։ Գիւղին արեւմտահիւսիս բլրակաձեւ փոքր բարձրութեան մը վրայ կանգնած է եկեղեցին, կամ չիտակ հինաւուրց մատուռ մը, անզարդ եւ անդուռն։ Տախտակի մը կտոր յետս հրելով լուսամուտի նման նեղ դռնէ մը ներս կը մտնենք։ Հազիւ 15—16ի չափ մարդ կրնայ պարունակուիլ քարուկիր մատրան մէջ, ուր կը տիրէ դարեւոր խոնաւութիւն եւ մթութիւն, մատրան ձեւը յոյն ճարտարապետութեան նշխար մը կը թուէր։ Ծերացեր, բեկբեկուեր էին պատն ու կամարն՝ նման ծերունի քահանային, որ հազիւ լսելի եւ բեկբեկ ձայնով մը կրնար արտասանել կիրակնօրեայ հասարակ ժամերգութեան մրմունջները։

ՈՒԽՏԱՒՈՐ

ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋԸ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Գաւառներուն մէջ կան մէկ քանի շնորհքով դպրոցներ, որոնցմէ մէկը ըլլալու համբաւը կրնայ վայելել Պարտիզակի բարձրագոյն վարժարանը։ Մօտերս բաղդ ունեցայ այցելել այդ գեղեցիկ գիւղը, որ իր աշխարհագրական ընտիր դիրքովը արդէն հմայած է բոլոր այցելուները։

Ասկէ իբր տասներկու տարի առաջուան Պարտիզակը հիմակուանին հետ բաղդատելով, անմերեւ կը տեսնուի որ մեծ առաջդիմութիւն կայ կրթական գործին մէջ։ Այդ գիւղին մէջ եւս հայ հասարակութիւններն ալ ունին իրենց փառաւոր վարժարանները։ Հայ հռոմէական նորակառոյց դպրոցին շէնքը միայն փառաւոր է հիմակուհիմա, բայց շատ հաւանական է որ Հ. Պօղոս Քաֆթանի նման կարող անձի մը ջանքերովը կրթական շէնքն ալ փառաւոր ըլլայ քիչ ատենէն։

Ազգային վարժարանին նկատմամբ ալ շատ ծանրանալ չեմ ուզեր, սա գըլխաւոր պատճառով որ այդ դպրոցը տեղական կարեւորութիւն մը միայն ունի։ Ասով մէկտեղ կ'արժէ նշանակել հոս թէ Պարտիզակի ազգ. վարժարանը ունի 1000 ի չափ երկսեռ ուսանողներ, եւ քանի մը դասատուներ։ Ներկայ դպրոցական տարիէն սկսելով Մինաս էֆ. Ծալեան ստանձնած է տնօրէնի պաշտօնը. որչափ կրցի ստուգել, գիւղացիք եւ բոլոր դպրոցը այցելողները իրմէ գոհ են։

Բայց մեր նիւթը պիտի ըլլայ բարձրագոյն վարժարանը, ուստի երթանք հոն։ Գիւղ մտնելուդ պէս աչքիդ կը հանդիպին երեք շէնքեր որոնք կը վերաբերին բարձրագոյն վարժարանին։ Ամենէն վերի շէնքը ժամանակին շերամի գործարան մըն էր. ես կը յիշեմ այդ շէնքը իր առաջուան վիճակին մէջ. յետոյ դպրոցը գնեց զայն եւ այսօր այդ շէնքը եղած է դպրոց, մետաքսի տեղ մարդ հանելու գործարան մը։ Աս վերի շէնքին մէջն է ուսումնարանը, որ օդաւէտ եւ ընդարձակ տեղ մըն է. պատերը ծածկուած են շատ մը պատկերներով, որոնք կրնան վար առնուիլ աշակերտներուն օգտին համար. քանզի ծոյլ աշակերտին համար պատերուն վրայ զբաղում մը գտնելու առիթ կը տրուի անոնցմով։ Այս շէնքին մէջ են նաեւ ճաշարանը, դասարաններ եւ ննջարաններ։ Կարծեմ թէ դպրոցի համար շատ նպատակայարմար է սա շէնքը։ Եթէ թերութիւն մը ունի, ան ալ քիչ մը հին եւ քիչ մըն ալ փոքր ըլլալն է։ Եւ այս շէնքին անբաւականութեան համար է որ դպրոցը ունի նաեւ ուրիշ երկու շէնքեր, որոնք կը ծառայեն իբրեւ ննջարան եւ արհեստանոց։ Այս երկու շէնքերն ալ յատկապէս դպրոցի համար շինուած չեն. ատենին [illegible] են եղեր եւ հիմա իբրեւ դպրոց կը գործածուին։ Մինչեւ հիմա ըսուածներէն իսկ կը գուշակուի արդէն թէ բարձրագոյն վարժարանի շէնքերը աւելի փափագելի վիճակի մը մէջ կրնան ըլլալ։ Թէեւ անկեղծ ըլլալու համար պէտք է ըսեմ թէ Պոլսոյ քանի մը վարժարաններու շէնքերուն հետ կրնայ մրցիլ բարձրագոյն վարժարանը, եւ սակայն ադով ալ չփոխուիր ճշմարտութիւնը։

Բարձրագոյն վարժարանին նպատակն է «հասարակութեան բոլոր դասերուն դիւրամատչելի պայմաններով հայթայթել իւր ուսանողաց միջնակարգ դաստիարակութիւն մը, որ հիմնուած է ուղիղ եւ առողջ սկզբանց վրայ, եւ որ ըստ կարելւոյն կը պատասխանէ գործնական կենաց պահանջմանց»։ Եւ վարժարանին յայտագրէն փոխ առնուած այս խօսքերուն պիտի կրնաք «ամէն» ըսել, եթէ անգամ մը այցելէք վարժարանը։ Բարձրագոյն վարժարանը կ'ընդունի գիշերօթիկ եւ ցերեկեայ ուսանողներ. գիշերօթիկ ուսանողը կը վըճարէ տարեկան տասներեք օսմանեան ոսկի։ Խնդրեմ, երեւակայեցէք անգամ մը թէ ինչ կը նշանակէ սա, թէ իրաւամբ ինչքան դիւրամատչելի է հասարակութեան։ Տարին միայն տասներեք ոսկի ամեն բանի համար. ասկէ աւելի աժան կրթութիւն ո՞ր դըպրոցին մէջ կը տրուի։ Վարժարանը ունի նաեւ Արհեստանոց մը, որուն նպատակն է «հայթայթել դաստիարակութեան միջոց մը աղքատ բայց յուսալից տղայոց, նաեւ սորվեցնել օգտակար արհեստներ»։ Կեդրոնին մէջ ուրիշներ մանչերու համար արհեստանոց մը բանալու խնդրով թո՛ղ զբաղին դեռ, անդին Պարտիզակի մէջ տարիներէ ի վեր բարձրագոյն վարժարանը ունի իր արհեստանոցը։ Վարժարանը ունի հինգ տարիի ուսմանց ընթացք մը, որ բաժնուած է նախապատրաստական, կրտսերագոյն, կրտսեր, երէց եւ երիցագոյն կարգերու։ Ուսմանց ծրագրին վրայ մէկիկ մէկիկ խօսիլ հարկ չէ. ուզողը կրնայ ձեռք ձգել յայտագիրը եւ իրեն համար աչքէ անցընել զայն։ Մեր ժողովուրդին պէտքերը գոհացնելու յարմար կըրթութիւն մը կը տրուի. եւ նմանօրինակ կարգ մը հաստատութեանց վրայ թերեւս ունենայ առաւելութիւն մը, անոնց համար որ անկէ ելլելէ վերջ Ռոպերդ Գոլէճ կամ անգլ. ուրիշ դպրոց մը երթալու դիտաւորութիւն ունին։ Անգլիերէնի շատ ոյժ կը տրուի, եւ բարձրագոյն կարգերուն դասերէն ոմանք այդ լեզուով կ'աւանդուին։

Արհեստանոցն ալ կ'արժէ այցելել։ Հոս կիսաթոշակ ուսանողները օրը չորս ժամ կ'աշխատին, կարող եւ վարպետ ատաղձագործի մը անմիջական հսկողութեան տակ։ Ունին ամենէն կարեւոր գործիքներու ընտիր հաւաքածոյ մը. եւ արհեստանոցէն ելած գեղեցիկ աթոռները եւ ճաշակաւոր գզրոցները պատիւ կրնան բերել դպրոցին արհեստական ճիւղին։ Եթէ կ'ուզէք փորձել, գնեցէք Բարձրագոյն վարժարանի աթոռներէն, եւ թէ՛ դուք գոհ պիտի մնաք եւ թէ՛ դպրոցը, որ այդ աթոռներու հասոյթովը պիտի պահէ ստակ տալու անկարող աշակերտները։ Վարժարանին անունը ինքնին կ'ենթադրէ արդէն թէ օտար հաստատութիւն մըն է այն, եւ «բարձրագոյն վարժարան» անունը ընդունուած է կարծեմ իբրեւ համապատասխան ամերիկեան «High School»ի։ Օտար հաստատութիւն ըսելով կ'ուզեմ հասկցնել թէ այդ վարժարանը՝ օգնութիւն կը ստանայ օտարէն, Ամերիկայէ. եւ հարկաւ այդ նպաստին շընորհիւն է որ կրնայ այդքան դիւրամատչելի պայմաններ առաջարկել հասարակութեան։

Վարժարանին տնօրէնն է Մր. Չէմպըրս. բայց այս համակրելի անձին հետ մէկ տեսակցութիւն բաւական է համոզուելու համար թէ գործին մարդն է ինք, կը սիրէ դպրոցը։ Մնացեալ բոլոր պաշտօնեաները հայ են հարկաւ, եւ անոնցմէ ոմանք արդէն փորձուած եւ փորձառու դասատուներու դասին կը պատկանին։ Դասատուական վիճակին վրայ ընելիք դիտողութիւնս սակայն սա պիտի ըլլար որ ուսանողաց թիւին հետ համեմատելով շատ փոքր է դասատուներուն թիւը. գիտեմ թէ այդ պակասը զգալի չընելու համար գտնուած դասատուներուն գործը ծանրացուցած են. բայց վերջապէս այդ ալ չը կրնար ծառայել նպատակին եւ պակասը կը մնայ պակաս։ Բարձրագոյն վարժարանին աշակերտաց թիւը 115 ը կանցնի։ Գիշերօթիկներուն թիւը 93 է. մեծկակ թիւ մը. եւ մեծ նշանակութիւն ունեցող թիւը, քանի որ երկրին ամեն կողմերէն Պարտիզակ գացողներուն թիւն է ան։ Եւ գիշերօթիկներուն այս մեծ թիւին համար նեղ կուգան դպրոցին հիմակուան շէնքերը։ Աւելի ընդարձակ ննջարաններու պէտքը շատ զգալի է հիմակը։ Արդէն դըպրոցին տնօրէնութիւնն ալ ամենէն աւելի կը զգայ նոր շէնքի մը պէտքը։ Դպրոց մը որ անուն մը ունի երկրին մէջ, պէտք չէ տուժէ շէնքի թերութեան համար։ Հիմակուան շէնքերը ընդարձակելու կամ նորը շինելու խորհուրդ ունի Տնօրէնութիւնը. եւ ամեն բան պատրաստ է ատոր համար. միայն մէկ բան կը պակսի, դրամ։ Եւ մինչեւ որ այդ պահանջուած դրամը ձեռք չձըգուի, նիւթապէս դպրոցը կը մնայ ինչ որ է։ Յուսալի է որ այդ վարժարանի նախկին ընթացաւարտները իրենք ալ իրենց ձեռքէն եկածը ընեն այդ նպատակի իրագործման համար։ 1883էն ի վեր ութսուն ընթացաւարտ ունեցած է բարձրագոյն վարժարանը, եւ շատ մըն ալ կիսաւարտներ։ Երախտագիտական պատշաճ արտայայտութիւն մը չէ՞ միթէ սանկ պարագայի մը տակ աշխատիլ զիրենք կրթող վարժարանին համար։

ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (210)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՉԱՐԸ

Շուրթերու շաչիւնը, կոկորդներու չչուկը, ակռաներու ճարճատը միայն կը լսուէին։

Յետոյ, երբ մեքան եկաւ, որուն գորշագոյն ծուխը մինչեւ իրենց ընդլայնուած ռնգունքը կ'ելլէր, մեր երկու բարեկամները անուշ մրափ մը ունեցան։

Միւֆլիէ կ'երազէր, Կոնիկլու կը մըռսէր։ Նշանակելի տարբերութիւն։

Այսպէս անցան քանի մը ժամեր, երազ եւ մարսողութիւն միասին կը յառաջէին։

Երբ յանկարծ...

Կը գտնուէին փոքր սրահին մէջ՝ յարակից իրենց ննջասենեկին...

Վերի յարկէն ձայներ լսեցին։

Միւֆլիէ կէս մը բացաւ մէկ աչքը եւ ամբողջովին բացաւ ականջները։

Կոնիկլու սրեց իր լողական ահագին զգայարանքները։

Եւ ահա թէ ինչ լսեցին։

—Բարեկամներս, կ'ըսէր Առման մը Պեանէյ, յուսահատած եմ. աղէտ մը կը նախազգամ։ Սոսկալի Պիսքարին անհետացումը եւ Ժաքին առեւանգումը մահացու հարուած մը տուած են մարքիզուհիին։ Այս նոր վիշտին դիմանալու քաջութիւնը պիտի ունենա՞յ։

—Բայց ի՛նչ տեղի ունեցեր է, կը հարցունէր Առշիպալ։

Եւ Պ. տը Պեանէյ կը պատմէր թէ ի՛նչ եղած էր իր յուսախաբութիւնը երբ ներկայացած էր Քոնսիէժըրի՝ տեսնելու համար դատապարտեալին Ֆօոս փոխադրումը։

Այս երկու ձայներուն կը խառնուէին ուրիշ ձայներ զոր երկու սրիկաները կը ճանչնային։ Աջ եւ Ձախ երկու եղբայրներուն ձայնն էր, այս երկու մարդերուն որոց կը պարտէին իրենց յարաբերութիւնը պատուական մարքիզին հետ։

Նախ եւ առաջ, Միւֆլիէ եւ Կոնիկլու յստակօրէն չէին լսած, բայց Առմանի տուած տեղեկութիւնները բաւական պայծառ ըլլալով՝ ճշմարտութիւնը լուսաւորեց իրենց միտքը։

Այսպէս Ժաք նորէն Պիսքարի ձեռքն էր ինկած։ Զա՛ր սատանայ. ասիկա ծանր բան էր։ Երկու բարեկամներն աղէկ կը ճանչնային Պիսքարը՝ ամեն երկիւղ ունենալու համար անոր վայրագութենէն։

—Մտիկ ըրէ, Կոնիկլու, ըսաւ Միւֆլիէ հանդիսական ձայնով, առաջարկ մը կ'ընեմ քեզ։

—Ի՞նչ։

—Պատրա՞ստ ես ինծի հետեւիլ մինչեւ աշխարհի ծայրը։

Կոնիկլու սարսուռ մը ունեցաւ։ Մեղկօրէն կահաւորուած այդ սենեկին եւ «աշխարհի ծայր»ին միջեւ իր ընտրութեանը մասին չէր տարակուսեր։

—Միտքդ բացատրէ, ըսաւ։

Միւֆլիէ ոտքի ելաւ եւ բազուկները տարածեց, Դեմոսթէնի ձեւով որ Ֆիլիպեան ճառ մը կ'ըսէր։

Մինակ մոռցած էր թէ բեմախօսական լաւ սկզբնաւորութիւն մը ընելու համար առաջին պայմանն էր ազատ կոկորդ եւ ամուր սրունքներ ունենալ։

—Բնութիւնը կը մատնէ զիս, մրմնջեց խորին վհատութեան շեշտով։ Կոնիկլու, թող կազդուրիչ քուն մը մեզ դարձունէ մեր բացակայ ուժերը, եւ ես քեզ պիտի հաղորդեմ իմ նպատակներս։

—Կ'ուզեմ որ անմիջապէս յայտնուին, առարկեց Կոնիկլու։

—Անհնարի՛ն։ Մարդկային մեծ յղացումներու մաքուր աղբիւրներէն ջուր խըմելու վիճակը չունիս։ Եկու պառկինք։

—Եւ դուն չպիտի արթնցունես զիս, պաղատեցաւ Կոնիկլու։

—Անպիտան... պառկէ՛, Միւֆլիէն կը հսկէ։

Քառորդ մը ետքը՝ հանդարտօրէն կը խռռային։

Բայց կ'երեւայ թէ Միւֆլիէի ուղեղը կ'աշխատէր եւ թէ քունը բնաւ չէր խռովեր իր մտածումներուն պայծառութիւնը, եւ ապացոյցն ալ սա է որ առտուան ժամը երկուքին մօտ յանկարծ արթնցաւ, վար ցատքեց անկողինէն, եւ ցնցելով Կոնիկլուն, անոր ականջին մրմնջեց սա հրամայական բառը,

—Ոտքի՛։

Իրաւ որ բախտ չունէր Կոնիկլու։ Բաւական ատեն կար որ չէր թաղուած փետրալից անկողնին մէջ, ու հազիւ երազներու փղոսկրէ դուռը կը բացուէր իրեն համար, ահա Միւֆլիէի լայն թաթը բըրտօրէն կը հրէր զինքը։

Բայց Միւֆլիէ բնաւ դիտողութիւն չէր ընդունէր։ Ծանր, մտամփոփ էր, անխախտ որոշում մը տուած մարդու մը պէս։

—Կոնիկլօ՛ւ, ըսաւ ծանր ձայնով մը, դուն ալ ինծի պէս նշմարեցի՞ր առաքինութեան ճամբան։

Կոնիկլու յօրանջեց։

—Ինծի համար, յարեց Միւֆլիէ, թեթեւ յուզումով մը, ամբողջ հորիզոն մը կայ բացուած առջեւս... Ի՛նչ երազ, ո՛ Կոնիկլու... հոգիի այս հանդարտութիւնը, խիղճի այս անդորրութի՛ւնը, այս ոսկեդարը որ կը բացուի մեր ապականեալ սիրտերուն համար... ո՛ բարեկամս... յայտնութեան պէս բան մը եղաւ։

—Լաւ, յե՞տոյ, ըսաւ Կոնիկլու։

—Ի՛նչ, յե՞տոյ։ Բայց քու անքուն գիշերներուդ մէջ չե՞ս լսեր ձայն մը որ գոչէր քեզի. Կոնիկլօ՛ւ, զգուշացի՛ր... ամեն բան ուրացար, ընտանիքի ուրախութիւնները...

—Ա՛հ, ընդմիջեց Կոնիկլու հեգնօրէն, քիթիս կը խնդաս։

Միւֆլիէ ձեռքերուն մէջ ձգեց գլուխը։

Կոնիկլուի հոգին իրա՛ւ առ յաւէտ փակուած էր ուրեմն բարիքի զգացումներուն առջեւ։

—Ինծի նայէ, կատակ չը՛ուզեր, յարեց դրական Կոնիկլուն։ Կամ ձգէ որ քնանամ, կամ ըսէ թէ ինչ կուզես։

Միւֆլիէ վեր առաւ ճակատը, մտածկոտ։

—Լաւ։ Պիտի խօսիմ։ Եթէ դուն արժանի չես զիս հասկնալու, աւելի գէշ... այն բարձրութեանը ուր կը հասնիմ, թերեւս դուն չես կրնար ինծ հետեւիլ։

«Արդ, շարունակեց, բան մը աչքիս կը զարնէ։ Մեր բարեկամները, մարքիզը, պատուական մարքիզը, շատ տխուր են։ Ես չեմ սիրեր այս բանը եւ սիրտս կը կտրի։ Սա բարի մարքիզուհին ալ կայ որուն աչքերն ուռած ըլլալու են... Է՛յ ուրեմն, մենք կանք, ես Միւֆլիէ, դուն Կոնիկլու...

Կոնիկլու անոր երեսը կը նայէր ահաբեկ զարմացումով։

Արուեստին սէրը յաղթած էր քնանալու փափաքին։

Կը զարմանար, աչքերը խոշոր խոշոր բացած։

Միւֆլիէ հիացուցիչ կերպարանք ունէր։

—Արդ, շարունակեց, մարքիզուհիին զաւակը յափշտակուեր է Պիսքառէն... որ հիւանդ ճագարի մը պէս պիտի մեռցունէ զայն... հիմակ, այս ամենուն մէջ մենք ի՛նչ ընենք... դուն... ես... ոչի՛նչ, ոչի՛նչ, ոչի՛նչ։

Կոնիկլու միամտօրէն պատասխանեց.

—Այդ մասին մեծ բան մը չենք կրնար ընել։

—Է՛յ ուրեմն, հոդ է սխալը, հոդ է ճիւաղութիւնը... Կոնիկլու, քու մէջդ կը զգա՞ս գեղեցիկ գործերու պահանջած կորովը։

—Խօսէ՛։

—Գաղափար մը ունիմ։

—Հա՛րկաւ։

Միւֆլիէի մտածութեանը տրուած այս պատիւը ժպիտ մը բերաւ անոր շուրթերուն վրայ։

Հարկ է ըսել թէ իր հում մուկերու խոհակերային գիւտէն ի վեր Միւֆլիէ հարիւր անգամ աւելի մեծցած էր Կոնիկլուի մտքին մէջ։

—Աւասիկ իմ գաղափարս, ըսաւ։ Գիտնալու է թէ ո՛ւր է Պիսքառ։

—Հա՛, ընտիր ալ միտքն է։

—Թերեւս...

—Թօթուէ գլուխդ, ըսաւ Կոնիկլու, որ ամենապարզ ծխափայտ մը կը նկատէր ուղեղը։

—Մտիկ ըրէ ուրեմն։ Պիսքառ Ժաքը փախցուց։ Տիրելու պէտք եղածն ըսաւ ինծի՝ գայլերու իշխանին նպատակին վրայ։ Զարչարեց մայրը... կ'ուզէ շարունակել։ Ես մարդս կը ճանչնամ, ոսկորը չպիտի թողու։ Է՛յ ուրեմն, փոքրիկը բռնեց՝ զայն պահելու համար միայն, եւ պիտի վերսկսի միեւնոյն խաղը. հետեւութիւն. խնդիրն գտնելու է Պիսքառը, ապա թէ ոչ հետքը կը կորսուի...

—Լա՛ւ, պատասխանեց Կոնիկլու, կը հասկնամ։

—Իրա՛ւ, յարեց Միւֆլիէ հեգնոտ ծիծաղով մը։ Սա ալ հասկցի՛ր... աշխարհիս մէջ որչափ մարքիզ, կոմս, իշխան կայ կրնան փնտռել Պիսքառը... անոնք ամենն ալ կը լմննան։ Բայց խորամանկները, վարպետօրդիները կան, Միւֆլիէն եւ իր փոքրիկ Կոնիկլո՛ւն...

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 12/24 ԱՊՐԻԼ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՆՈԽԱԶ ՔԱՒՈՒԹԵԱՆ

Ոմանց համար, ամէն չարեաց պատճառն Հայ Եկեղեցւոյ Ամուսնական Օրէնքներն են։

Ամուսնութիւնք պակսած են մի։ — Պատճառն Հայ Եկեղեցւոյ ամուսնական օրէնքներն են։ — Երիկ կնիկ զիրար կը ձգե՞ն կոր մի։ — Պատճառն Հայ Եկեղեցւոյ ամուսնական օրէնքներն են։ — Երիտասարդներն իրենց խելքին փչածը կ'ընե՞ն կոր մի։ — Պատճառն, (ինչպէս որ ըսինք։) — Բարքերն ապականած են Կ. Պոլսոյ հասարակութեան մէջ։ — Պատճառը, (տե՛ս վերեւ)։

Քիչ մ'ալ համբերեցէք, և հնատախտին դեռ եւս մեր օձիքը ձեռքէ չձգելուն պատճառն ալ Հայ Եկեղեցւոյ ամուսնական օրէնքներն են պիտի ըսեն ու լմնցնեն. զի ամուսնական օրէնքները սերտիւ կապուած են հանրային առողջապահութեան հետ, և հանրային առողջապահութեան հետ անմիջական կապ ունի հնատախտն ալ։ Այս գերընտիր Հայերուն համար Նոխազ քաւութեան են Հայ Եկեղեցւոյ օրէնքներն՝ ամեն երեւելի և աներեւոյթ ձախողութիւն բացատրելու համար։

Ձեռնարկելով հաստատել թէ ինչպէս 1860ին 1,200 ամուսնութիւնք կատարուեր են Կ. Պոլսոյ Հայոց մէջ, մինչ վերջին տարիներս հազիւ ադոր մէկ երրորդին չափ ամուսնութիւնք կ'ըլլան, յանցանք կը գտնեն մեզ, որ երբ թէ ամուսնութեանց նուազման վրայ խօսելու ատեն ամենեւին չենք ակնարկեր մեր Եկեղեցւոյ ամուսնական օրէնքներն, որոց հեղինակները ժամանակին ինչ որ պէտք է մտածեր են՝ «ամուսնութիւններն անկարելի ընելու համար»։

Որչափ բառ, այնքան սխալ, կամ այնքան ծուռ տրամաբանութիւն։ (*)

Նախ, ճիշդ չէ որ 1860ին 1,200 ամուսնութիւնք կատարուած ըլլան։

Երկրորդ, սխալ է որ Արեւելք — չէ թէ մէկ այլ շատ անգամներ, — Հայ Եկեղեցւոյ ամուսնական օրինաց վրայ կարծիք յայտնած չըլլայ, և արդէ պարագայից մէջ անոնց ինչ ինչ գժուարութիւնները մասնանիշ ըրած չըլլայ։

Եւ երրորդ, սխալ է որ Հայ Եկեղեցւոյ ամուսնական օրինաց երջանկայիշատակ հեղինակներն ինչ որ պէտք է մտածած ըլլան «ամուսնութիւններն անկարելի ընելու համար»։

* * *

Ա.—Արեւելքի երեկի թուով հրատարակեցինք 1873ի, 1883ի և 1893ի նշանտուութեանց և պսակադրութեանց բաղդատական ցուցակն։ Անկէ երեւցաւ որ 1873ին 423 հարսնիք եղեր է Կ. Պոլսոյ Հայոց մէջ։ Ի՞նչպէս կարելի է ուրեմն որ 13 տարի առաջ 1,200 հարսնիք կատարուած ըլլայ։ Ցայտնի է թէ նախորդ տարիներու հաշիւներ խառնուած են 1860ի հաշւոյն հետ, (որ ատեն Պատրիարքարանի Նոր Օրէնքին և Նոր ժողովոյն հաստատման առթիւ՝ տումարները պահ մը անկարգութեան մատնուած ըլլալը կը թուին։) Արդ թէ ոչ, կարելի՞ է որ 13 տարւոյ միջոցին եռապատիկ պակսած ըլլայ հարսնիքներու թիւն, որ այնուհետեւ 20 տարիէ ի վեր զգալի տարբերութիւն չէ ցուցած։ Մեծ աղէտի տարիներ ամուսնութիւնք զգալապէս կը պակսին։ Մեծ յաջողութեան տարիներ ամուսնութիւնք զգալապէս կ'աւելնան։ Բայց ո՛չ 1860 ո՛չ 1873 այս տեսութեամբ բացառիկ տարիներ չէին՝ բաղդատմամբ անմիջական նախորդ և յաջորդ տարիներուն։— Պոլսահայոց ծնունդներուն և մահերուն վրայ վերջերս մեր կարգ մը յօդուածներով փափաք յայտնած էինք ամուսնութեանց վիճակագրական հաշիւներն եւս ունենալու, և թէպէտ Արեւելքի երեկի թուով հրատարակուած հաշիւը տակաւին մեր խնդրածին չափ մանրամասն չէ, բայց վերջապէս քայլ մ'է ուղիղ ճամբու մէջ։ Այս ցուցակ հասարակաց ուշադրութեան կը ներկայէ կարգ մը շահեկան իրողութիւններ որոց վրայ յաջորդ թըղթով մը առանձին պիտի գրենք։ Այսօր նոյն վաւերական թիւերուն կ'ակնարկենք միայն ցուցնելու համար թէ սխալ մը պէտք է ըլլայ այն հաշւոյն մէջ թէ 1860ին Պոլսոյ Հայք եռապատիկ աւելի ամուսնացած են քան ապա 20 տարիէ ի վեր։

* * *

Բ.—Թո՛ղ ուրիշ առթիւ Արեւելքի հրատարակած ուսումնասիրութիւններն ամուսնական խնդրոյն վրայ, չէ մոռցուած վերջին անգամ Հայրապետական ծանօթ վճռոյ մը առթիւ մեր յայտնած հայեացքը մեր Եկեղեցւոյ ամուսնական օրինաց վրայ։ Մեք այն ատեն ալ ըսինք որ՝ առանց քաղաքային ամուսնութեան ընդունելու, առանց արեւմտեան կարգ մը օրինաց ծայրայեղութիւններուն դիմելու,—զորս արեւմտեան Եւրոպայի մէջ իսկ քննադատողները խիստ շատ են այսօր,—կրնանք ինչ ինչ բացառիկ պարագաներու մէջ իբրեւ հայրապետական բացառիկ տնօրինութիւն մ'ընդունիլ ամուսնութեան լուծումն, անմեղ կողմն արտօնելով երկրորդ ամուսնութեան և յանցաւոր կողմը նոյն շնորհէն զուրկ թողլով։ Եւ յիշեցուցինք թէ Ամենայն Հայոց Հայրապետներ պարբերաբար նոյն բացառութիւնն իրենց իշխանութեամբ վաւերացուցած և ի գործ դրած են։ Անշուշտ օր մը պիտի գայ ուր այս բացառութիւնք օրէնսդրական ոգւով ի նկատ պիտի առնուին, և ինչ ինչ անստուգութեանց վերջ տալու համար, դրաւոր մէկին օրէնք մը պիտի հրատարակուի։ Բայց արդեօք այն ատեն ամենուրեք հաւանական ընդհանուր իրարանցո՞ւմ մը պիտի սկսի Հայ Եկեղեցւոյ փարախին մէջ։ Ամեն կողմ ակնթարթի մը մէջ Հիմենեան ջահե՞րը պիտի վառուին։ Խոստացեալ ամուսիններն ալ ա՞յն օրուան կը սպասեն արդեօք՝ վերջապէս իրենց ընտրութիւնն ընելու համար չափահասութեան տարիքն անցուցած օրիորդներուն մէջէն։

* * *

Գ.—Ի՞նչ կ'ըսէ որ մեր երջանկայիշատակ նախնիք ժամանակաւ ամեն բան խորհեր են «ամուսնութիւններն անկարելի ընելու համար»։ Ուրեմն, եկեղեցական տարբե՞ր օրէնքի մը տակ կ'ապրէին այն Հայեր որք՝ բնավայրին թէ գաղթավայրին մէջ՝ ամուսնութեամբ աճեր բազմացեր են դարէ ի դար, իրենց բեղմնաւոր ծնունդներով գոցեր են պարբերաբար գոյացեալ աղէտալի բացերն ու պակասներն, և մինչեւ մօտ ժամանակներս Կ. Պոլսոյ մէջ իսկ փայլեր են իրենց կանուխ կարգուելու և շատ շատ զաւակներ ունենալու այրական և հայկական օրինաւոր բարեմասնութեամբ։ Ենթադրելով որ 1860ին 1,200 ամուսնութիւնք կատարուեր են, և 1891ին 345 միայն, 1860ի Հայերն ամուսնական տարբե՞ր օրէնքով կը կառավարուէին։ Չէ՞ որ անոնք ալ մեզ պէս ամուսնական կապն անլուծելի կը դաւանէին։ Մեք գիտենք որ ամուսնանալ չուզողներուն համար պատրուակ մ'են մեր Եկեղեցւոյ ամուսնական խստ. օրէնքները։ Բայց դուք ինչէ՞ն գիտէք որ ամուսնութիւնք մեծապէս պակսած ըլլան մի միայն մեր Եկեղեցւոյ ամուսնական օրինաց պատճառաւ։ Ձեզ ամուսնալուծո՞ւմ պէտք է։ Շատ լաւ։ Ահա Ֆրանսա։ Ամուսնալուծման բացարձակ օրէնք ունի։ Ինչո՞ւ համար հոն ալ ամուսնութիւնք կը պակսին կոր։ Ահա մանաւանդ Փարիզ, ուր կարգուելն և զիրար ձգելն մէկ կ'ըլլայ կոր։ Ինչո՞ւ համար ամուսնութիւնք հոն ալ չարաչար կը պակսին։ Եւ ահա Սպանիա, ուր ո՛չ իսկ քաղաքային ամուսնութիւն կայ,—և ահա Իտալիա, ուր թէեւ քաղաքային ամուսնութիւն կայ բայց ամուսնալուծման օրէնք չկայ,—և ահա Հունգարիա, ուր թէեւ այս շաբթու քաղաքային ամուսնութիւն ընդունուեցաւ, բայց ամուսնալուծման օրէնք չկայ դեռ.—ինչո՞ւ համար այս երեք երկիրներու մէջ ամուսնութեանց նուազում չկայ Ֆրանսայի մէջ եղածին պէս, և ընդհակառակն, ամուսնութիւններն ալ, ծնունդներն, ազգաբնակութիւնն ալ, տարուէ տարի կ'աւելնան քան կը պակսին, այն աստիճան որ Սպանիայէն, Իտալիայէն և Հունգարիայէն ամեն տարի շատ մը գաղթականք կ'երթան Նոր Աշխարհ։—Իռլանտացիք շատ կը կարգուին և շատ զաւակ կ'ունենան։ Բայց, ինչպէս գիտէք, Իռլանտացիք թունդ կաթոլիկ են, և ամուսնալուծման օրէնք չունին։—Ըսել է ազգի մը ամուսնալուծման օրէնք չունենալն չի հետեւիր ըսել որ ամուսնութիւնք պակսին և անոնց հետ ազգաբնակութիւնն ալ նուազի։

Անգլիոյ մէջ բողոքականներն ունին ամուսնալուծման օրէնք. կաթոլիկները չունին։ Բայց երբեք չենք կարդացած տեղ մը որ Անգլիոյ մէջ բողոքականք աւելի կը կարգուին և կաթոլիկները նուազ՝ իրենց ամուսնական օրէնքին տարբերութեան պատճառաւ։(*)

Պաւիերա թէեւ ունի քաղաքային ամուսնութիւն, բայց իբրեւ կաթոլիկ ժողովուրդ ամուսնալուծում չունի։ Բրուսիա երկուքն ալ ունի իբրեւ բողոքական ժողովուրդ։ Բայց Պաւիերայի գերման ժողովուրդը Բրուսիոյ գերման ժողովուրդէն նուազ չաճիր։

Կաթոլիկ Խրուաթիա չունի ամուսնալուծում։ Օրթոտոքս Սերպիա ունի։ Բայց Խրուաթներուն աճումը Սերպեցւոց աճումէն աւելի է, այսօր պակաս չէ։

Յունաստան և Ռումանիա, երկուքն ալ օրթոտոքս երկիր, երկուքն ալ ունին ամուսնալուծում։ Բայց Ռումանիոյ մէջ ամուսնութիւններն ալ ծնունդներն ալ համեմատաբար աւելի են քան Յունաստանի մէջ։ (*)

* * *

Եզրակացութի՞ւն։

—Եթէ բարոյական, ընկերական և տնտեսական պայմանք նպաստաւոր ըլլան ամուսնութեանց և ծննդոց աճման, ամուսնական օրինաց տարբերութիւնն արգելք չըլլար այս աճման։

Իսկ եթէ բարոյական, ընկերական և տնտեսական պայմանք աննպաստ ըլլան, ամենէն կատարելագործեալ կամ ամենէն սանձարձակ ամուսնական օրէնքներն անգամ կուռ մը չեն արժեր զմարդիկ յամուսնութիւն յորդորելու։

Մեք ո՞ր պարագային մէջ ենք։

Ուրիշ առթիւ մ'ալ զա՛յդ քննենք։

Բ. Ք.

(*).—Ասանկ տրամաբանութիւններու տեղ աւելի աղէկ չէ՞ր ըլլար յօրինել հայերէն լեզուով և ժողովրդական աշխարհաբարով այն սիրահարական ընտիր ընտիր Շարքինները, Մանիներն ու Ղազելներն, որոց արդի պայմանաց մէջ կենսական կարօտութիւն մ'ունենալնուս այնքան քնարերգակ ոճով և այնքան սրտառուչ չեղներով բացատրուած էր Աւագ Շաբթուն [illegible]։

(*).—Ինքզինք յարգող կաթոլիկ մը երբեք չի դիմեր ամուսնալուծման. զի երկրորդ անգամուն չի կրնար պսակուիլ և Եկեղեցւոյ օրհնութիւնն ընդունիլ իւր նոր կենակցութեան համար։

(*).—Հայ Եկեղեցւոյ օրէնքներն երիտասարդաց և երիտասարդուհեաց սիրատոչոր սիրտերուն արգելք կ'ըլլան եղեր իրարու հետ միանալու։ Ա՛խ, այն անողորմ օրէնքները։ Բայց ինչո՞ւ չէք յիշեր որ Ֆրանսայի ամուսնական օրէնքն ինչ ինչ նկատմամբ մերինէն աւելի խիստ է։ Ծնողաց և պաշտպանաց հաւանութեան պայմանը ֆրանսական օրէնքով շատ աւելի կարեւոր տեղ մը կը բռնէ քան հայկական օրէնքով։ Իրաւ է որ մեր օրէնք քուզիններու (հօրեղբօրորդիներու կամ մօրեղբօրորդիներու) ամուսնութիւնը չարտօներ։ Բայց օրթոտոքս օրէնքն ալ չարտօներ զայն։ Միթէ այս պատճառաւ Ռուսիոյ կամ Պուլկարիոյ մէջ ամուսնութիւնք կը պակսի՞ն կոր։ Պզտիկ հասարակութեանց մէջ խնամութեան աստիճանք որքան հեռաւոր ըլլան՝ բժշկական տեսակէտով այնքան օգտակար է։ Նաեւ, ինչո՞ւ չյիշենք որ ֆրանսական օրէնքով ամուսնական ձեւակերպութիւնք հայկական ձեւակերպութիւններէն շատ աւելի երկար և շատ աւելի խրթին են։ (Այս մասին վերջերս յօժ հետաքրքրաշարժ [illegible] մը կար փոքր Թոնի մէջ։)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼՈՐՏ ՌՈԶԲԸՐԻԻ դահլճին խորհրդարանական կացութիւնը վերջին օրերս քիչ մը աւելի աղէկ է։ Որովհետեւ ամեն օր կրնայ արկածիլ, անօգուտ չէ շաբթէ շաբաթ տեղեկութիւն տալ թէ ինչպէս է վերակազմեալ ազատական նախարարութեան խորհրդարանական առողջութիւնը։ Սկովտիոյ գործերն սկովտական ժողովով տնօրինելու ծրագրին քուէարկումն յաջողութիւն մ'եղաւ նախարարութեան համար, որովհետեւ այս խնդրոյ վրայ Իռլանտացիք ամբողջովին միացան նախարարութեան հետ, զգալով թէ իրենց պահանջած սկզբունքին Սկովտիոյ համար կիրարկուիլը ի գործ դրուելն իրենց ալ օգտակար պիտի ըլլայ ի վերջոյ։ Իռլանտացիք գոհ եղան նաեւ տեսնելով որ իռլանտացի արտաքսեալ վարձականներն իրենց առջի արտերուն և ագարակներուն մէջ վերահաստատելու օրինագծին առաջնութիւն տրուեցաւ Սկովտիոյ պետական եկեղեցին քանդելու օրինագծին վրայ՝ վերջապէս, Իռլանտայի պատժական բացառիկ օրէնքին (Լորտ Սալզպըրիի օրով հաստատեալ) քարձումն եւս գոհացուց զիրենք։ Խորհրդարանը կը զբաղի Բ. ընթերցմամբ ընտրական բարենորոգման, որով 600,000 նոր քաղաքացիք և գիւղացիք քուէի իրաւունք պիտի ստանան, քանի որ մէկ տան մէջ 3 ամսէ ի վեր նստողին ալ կը տրուի նոյն իրաւունք։ Այսուհետեւ խորհրդարանական ընտրութիւնք պիտի լմնան մէկ օրուան մէջ, ընտրութեան օրն ըլլալով շաբաթ, և ամեն ընտրող քուէն տալուն պէտք է յայտարարէ թէ ուրիշ տեղ քուէ տուած չէ։ Եթէ տուած ըլլայ հաստատուի, պատիժ պիտի կրէ։

ԵԳԻՊՏՈՍ.— Խտիւական կառավարութիւնն այս օրերս շաքարի զտարանի մը և բամպակի տարազագործարանի մը համար արտօնութիւն տուաւ եւրոպական տուներու։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Մեր վերջին թիւերով ծանուցինք երկրաշարժի նոր և աղէտալի ցնցումներն որք տեղի ունեցած են Յունաստանի մէջ։ Ամենէն վնասուած գաւառն է Ատալանդա, ուր շատ մը տուներ փլան։ Սրբոյն Մարտիրոսի վանքը կործանեցաւ, և աւերակներուն տակ մնացին 20 ոչխար։ Աւելի քան 20 գիւղեր բոլորովին կործանած են։ Աթէնքի մէջ շատ մը տուներ վնասեցան։ Գահաժառանգ Սոֆի իշխանուհւոյն սենեկին ձեղունը մասամբ փլաւ, և իշխանուհին վախցաւ, բայց բարեբախտաբար ուրիշ վնաս չեղաւ։ Զապբիոն աղջկանց վարժարանին պատերը ճեղքուեցան և երդիկին մէկ մասը փլաւ։ Ակադեմիու դոնէն մեծ մարմարեայ կտոր մը վար ինկաւ փողոց։ Գաւառներու մէջ վնասք շատ աւելի ծանր են, այնպէս որ ամբողջութեամբ Զանդայի աղէտալի երկրաշարժէն աւելի վնասաբեր եղած են այս շարունակեալ ցնցումներ։ Դժբախտաբար, մարդու վնասն ալ մեծ է տեղ տեղ։

ՍԸՐ ՉԱՐԼԶ ՌԸՍԷԼ, Անգլիոյ ընդհանուր դատախազը, կը յաջորդէ հանգուցեալ Լորտ Պոուընի, իբրեւ դատաւոր Վերաքննիչ Ատենի։ Այս դատաւոր չորս անգամ կ'ունենայ, և չորսն ալ ցկեանս Լորտութեան աստիճան կ'ընդունին, և ամեն մին 6,000 ոսկի տարեթոշակ։ Բայց այս անուանումով Սըր Չարլզ կը հարկադրի հրաժարիլ երեսփոխանութենէ, քանի որ Լորտերու Ժողովոյն իրաւամբ անդամ կ'ըլլայ, և իրեն տեղ նոր երեսփոխան մ'ընտրել տալու հոգը կը մնայ նախարարական կուսակցութեան վրայ։ Սըր Չարլզ Անգլիոյ ամենէն նշանաւոր իրաւագէտներէն մէկն է այսօր, բայց չի կրնար դատական նախարար և Լորտերու Ժողովոյ նախագահ ըլլալ, զի կաթոլիկ է։ Այս միակ պաշտօն բաց չէ կաթոլիկներուն։

ՔՈՊՈՒՐԿԻ դուքսն, իւր երկրորդ աղջկան Հէսի մեծ-դքսին հետ կարգուելուն առթիւ, հրամանագիր մը հանելով, ներում շնորհեց ամեն քաղաքական բանտարկեալներուն և այն հասարակ չարագործներուն որք թեթեւ յանցանքով բանտարկուած կը մնային։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԸՐ անցեալ հինգշաբթի հարսնիքին ներկայ ըլլալու համար Քոպուրկ հասնելուն, կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Քոպուրկի դքսին կողմէ, որուն հետ կային Կալլէսի իշխանը, Ռուսիոյ գահաժառանգ Ցարեւիչը, Ռուսիոյ մեծ-դուքսերն, Անգլիոյ Թագուհւոյն Գ. որդի Քոնոդի դուքսն և Քոպուրկի դքսին որդին Ալֆրէտ, որք իրենց պատկանած գերմանական զօրագունդերուն համազգեստն հագած էին։

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ Քոպուրկ հասնելուն, իւր առաջին գործերէն մին եղաւ երթալ դիտել իւր հանգուցեալ ամուսնոյն՝ Ալպէրդ իշխանին արձանն, որ վերջերս կանգնուած է Քոպուրկի գլխաւոր հրապարակին մէջ։

ԿԱՒԿԱՍԻԱ.—Տփղիսէ կը ծանուցուի թէ հոն և Անդրկովկասի ուրիշ կողմերը բնակող գլխաւոր Մկրտչականներուն տուներն այցելած է ոստիկանութիւնն, և գիրքերն ու թուղթերը խնամով քննած է և մասամբ գրաւած տարած. որովհետեւ ասոնք Ռուսիոյ Սգունտեան աղանդաւորներուն հետ հաղորդակցութեան մէջ կը գտնուին եղեր։

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԵՐՈՒ ՕՐԷՆՔ.— (Մարք Տէփօզէ).—Մինչեւ ցարդ ուրիշ գործարանի մը դէմ մրցում ընել ուզող գործարանատէրը կարող էր պատիժ զերծ մնալ, եթէ այն գործարանին վաճառանիշին ըստ կարի մօտ վաճառանիշ մը դնէր իւր ապրանքին վրայ, պայմանաւ որ բոլորովին նման չըլլայ։ Հետեւապէս, գործարանի մը անունը մէկ երկու տառի փոփոխութեամբ կրնար ընդօրինակուիլ, այնքան վարպետութեամբ որ անկասկած գնորդ մը կրնար խաբուիլ։ Գերմանիոյ Երեսփ. ժողովն անցեալ շաբթու օրէնք մ'ընդունեց, որով այս տեսակ նմանութիւնք, թէեւ կատարեալ չըլլան, իբրեւ ապօրէն մրցում պիտի նկատուին և պատժոյ ենթակայ պիտի ըլլան։ Ներքին գործոց նախարարն ըսաւ թէ այս օրէնքին շնորհիւ կարելի պիտի ըլլայ նաեւ վերջ տալ Լիւքսեմպուրկի առեւտրական տան մը հնարքներուն, որ ասկէ առաջ Շամբանի գինի չինած ֆրանսական տուներու վաճառանիշերը կը գնէ, և իւր ապրանքներուն վրայ փակցնելով, ապօրէն մրցում կ'ընէ փրփրալի գինի շինող գերման տուներուն դէմ։

ԼՈՐՏ ՏԸՖԸՐԻՆԻ կրտսեր դուստր Օր. Վիքթորիա Պլէքուտ նշանուեցաւ Տըպլինի անկլիքան արքեպիսկոպոս Լորտ Բլընքէդի որդւոյն Ուիլեըմ Լի Բլընքէդի հետ, որ Հռոմայ դեսպանատան կցորդ եղած է։

Պ. ՔՐԻՍՊԻԻ անչափահաս որդին քանի մը պարտամուրհակներ ստորագրած տուած էր երկու խաբեբայներու, որոց մին չմկի դասատու և միւսը ձիավաճառ։ Պ. Քրիսպի դատ բացած ըլլալով, երկու խաբեբայներէն մին 10, միւսը 15 ամսու բանտարկութեան դատապարտեցան։

«ՓԱՐԱՆԵՐՆ Ե՛Տ ՏՈՒՐ» կ'ըսէ Բանամայի հաշուեյարդարը նաեւ Պ. Օպէրնտէօրֆէրի, Փարիզի Սակարանին հրեայ միջնորդին, որ «Սակարանին մէջ ձեր թուղթերուն գիները վեր պիտի բռնեմ» ըսելով, 3—4 միլիոն ֆր. չորթած էր ընկերութենէն։ Խնդիրը դատարանի յանձնուած է։ Ցայտնի է թէ՛ իւր կրած դատապարտութեան վրայ՝ Պ. Էյֆէլ արդէն ընկերութեան տրամադրութեան ներքեւ դրած է իւր առած միլիոններուն կէսը։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏՔ.—Ֆրանսայի պատկերահան հանգուցեալ Միյյէի այրին եւս այս օրերս մեռած ըլլալով, անուանի արուեստագէտին թողած շատ մը սեւագրութիւնք ու գծագրութիւնք, իւր գոյից հետ մէկտեղ, աճուրդի պիտի դրուին շաբթուս մէջ։

ԻՏԱԼԵԱՆ ԱՐԾԱԹ ԴՐԱՄՔ Ֆրանսայի մէջ ա՛լ պիտի չըանին յուլիս ամսէն անդին։ Որչափ կայ Ֆրանսայի մէջ, ժողվուելով Իտալիա կը ղրկուի հետզհետէ, և իտալեան կառավարութիւնը զանոնք իւր գանձարանին մէջ պահելով, անոնց փոխարէն մանր թղթադրամ պիտի հանէ։

Ի ՖՐԱՆՍԱ.—Առաջին Նաբոլէոնի բանակներուն մէջ ծառայած ծեր զինուորի մ՝ Ժան Ռուսէի ծննդեան 100 ամեակը տօնեցաւ Մոնպըլիէօնի մօտ, ի Ֆեօր, ապրիլ 1/13ին։ 1814ի Նաբոլէոնեան ճակատամարտերուն մասնակցած է, Պելֆորի պաշտպանութեան մէջ վիրաւորուած, և գերի ինկած։ Այս հարիւրամեակի հանդիսին ներկայ էին իւր երկու որդիք, 68 և 62 տարեկան, և իւր 36 թոռներ ու թոռնորդիներ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 22.—Պ. Քառնօ հրամանագիր մը ստորագրեց, որով ֆրանսական դեսպանական և հիւպատոսական պաշտօնատարք եթէ օտարուհւոյ մը հետ կարգուելու դիտում ունենան, պարտին մէկ ամիս առաջ արտօնութիւն ստանալ կառավարութենէն։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Թագաւորական հրամանով, Օպրէնովիչեան դերդաստանին հաստատման տարեդարձը պետական եւ ազգային տօնի օր հռչակեցաւ, և կրօնային ու քաղաքային հանդէսներով կատարեցաւ ամենուրեք։

ՎԻԵՆՆԱ.—Կայսերական պալատան ձիարձակարանին մէջ ազնուականութեան անդամք ձիարշաւի հանդէս մը կատարեցին ի ներկայութեան Կայսեր և ատագանւոյն։ Ֆերտինան իշխանն և իշխանուհին ալ ներկայ էին։ Այս հանդէս կը ներկայէր Քարլ Դ. Կայսեր և Էլիզապէթ կայսրուհւոյն մուտքը։ Մտից տոմսը շատ սուղ ըլլալով, կը յուսացուի որ չորս ներկայացման արդիւնքն ըլլայ 200,000 ֆրանք, յօգուտ հիւծախտաւորաց հիւանդանոցին։

ԻՍՄԱՅԻԼԻԱ.—Ապրիլ 11էն մինչեւ 20 Սուէզի ջրանցքէն անցնող 99 շոգենաւերուն տասնօրեայ հասոյթն եղած է 2,120,000 ֆրանք։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 12 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻՑ	
3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 1/4
3 » Փարիզի »	22 90
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ	
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)	26 1/2
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուելու	26 1/2
Կէս օրին	26 1/2
Թանզիմաթը Օսմանիյէ, երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 5ին	— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ	
Փոխառ. Միւն. Սէրի	58 50
»	37
Ը.	27 30
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ	
Օսմ. Պ. ժէնէրալ (Անգլ. լր.)	— —
Քրէտի ժէնէրալ	7 20
Պանք տը Բօնո	3 05
Օսմ. Շանտ է փալէօր	4 10
Ռէժի Օսմ. Ոսկի	19 08
Թրամուէյ	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	310
Ռումէլիի Երկաթուղի Ֆ.	109 62 1/2
[illegible]	39
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	
Օսմ. [illegible] ոսկի դրշ.	100
20 ֆրանքնոց »	87 30
Անգլիական ոսկի »	110 15
Մարք (Գերմանական ոսկի) »	107 10
Իմբերիալ »	90
Քրիմիչ »	31 15
[illegible] »	8 52
Մէճ. արծաթ (տասն.) »	108 04
Մանր արծաթ »	103
Մէճիտիէ »	96
Թասֆիյէ »	5
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 23 Ապրիլ	
Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 75
» » Նոր 3 1/2 %	107 10
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	23 65
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	503 75
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	— —
Օսմանեան Երկաթուղի	110 87
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	438 12
Պանք Օթոման	632 18
Քրէտի Լիոնէ	737 50
Իտալական Ռանթ 5 %	76 80
Եգիպտական միացեալ	523 12
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 205
Ըմանիյէ Օսմանեան [illegible]	433 12
ԼՈՆՏՈՆ, 23 Ապրիլ	
Անգլ. քօնսօլիտ	100 18
Օսմ. » Սէրի Դ.	23 37
» » » Ա.	58 75
» » » Բ.	36 75
» » » Գ.	24 62
Օսմ. փոխառութիւն 1871	101 59
Փոխառութիւն 1877 ([illegible])	102 25
Պանք Օթոման	15 18
Այտընի Երկաթուղի	12 50
Դասապայի Երկաթուղի	16 50
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	103 68
» առանձ. (Բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տոմանիալ (փոխառ. [illegible])	105 25
Հելլենական 5 %	32 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 362
ՎԻԵՆՆԱ, 23 Ապրիլ	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 20
» Փարիզի »	49 92
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթ	218
» Երկաթուղի	53 70
ՊԵՐԼԻՆ, 23 Ապրիլ	
Օսմանեան Երկաթուղի	104 20
Օսմ. Ռէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 365
» Փարիզի »	80 85

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ՄԱՍԻՍ
([illegible] փողոց Թիւ 10)

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, կէս օրէն վերջը ժամ 7էն 10. չորեքշաբթի օրերը ձրի։ Ներքին ամէն հիւանդութիւններէ զատ մասնաւորապէս կը դարմանէ ստամոքսի, աղիքներու և ծննդամիզական գործարանաց հիւանդութիւններն։ 928 22—26

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իզմիրէն կը գրեն մեզ թէ Որբանոցի անդրանիկ տարեդարձի հանդէսը նախորդ շաբթուն կատարուեր է պարզ կերպով։

Իզմիրի մէջ երկու բարեգործական ընկերութիւններ կային, Հոգատար և Որբախնամ, որոց միացմամբ կազմուած ընկերութիւնը հիմնած է Որբանոցը։

Այդ հաստատութեան մէջ պատսպարուող որբերու թիւը 14ի կը հասնի։ Վիճակին առաջնորդ Գեր. Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Ասլանեան նախագահեր է հանդէսին։ Հանդէսը բացուեր է կայս. Համբէյէ քայլերգով զոր դաշնակի վրայ կը զարնէր Օր. Յովսէփեան։

Որբուհիները միաբերան երգ մը երգեր են վեհ. Սուլթանին ձօնեալ։ Օր. Սաթենիկ Հալէպլեան ճառ մը կարդացեր է որով հրաւէր կը կարդար հայ կիներուն՝ նպաստելու այդ մարդասիրական հաստատութեան։ Որբուհիները տրամախօսութիւններ արտասաներ ու երգեր երգեր են։

Ապա բանախօսութիւն մը արտասաներ է Մամուրեան էֆէնտի՝ խօսելով որբերուն վրայ և յոյս յայտնելով որ Իզմիրի հասարակութիւնը իր գթասիրական նպաստները չպիտի զլանայ այդ հաստատութեան, որպէս զի կարելի ըլլայ գիշերօթիկի վերածել Որբանոցը։

Հանդէսը փակեր է առաջնորդ Ս. Հայրը պարագային յարմար բանախօսութեամբ մը և օրհնութեամբ։

* * *

Իզմիրի ազգայիններէն Կիրակոս էֆ. Էքիզեան, որդի հանգուցեալ Մահտեսի Աւետիս Էքիզեանի, նամակ մը ուղղելով խմբագրութեանս կը յայտնէ թէ բաւական տարիներ առաջ քաղաքին ազգ. հիւանդանոցին (Ս. Լուսաւորչեան) թողած էր մէկ տունը, որուն մատակարարութիւնը իրեն վերապահած էր մինչեւ իր մահը, վերջերս գրաւուեր է Առաջնորդարանին կողմէ որուն պաշտօնեայք դուռը խորտակելով ներս մտեր են։ Ահաւասիկ գործին պարագաները։

Կիրակոս էֆ., իր հանգուցեալ հօր կամքին հետեւելով, հիւանդանոցին մօտ գտնուած իր այդ հօրենական տունը յիշեալ հաստատութեան յատկացուցած էր, պաշտօնական թղթերն ալ տալով, պայմանաւ սակայն որ այդ տան մատակարարութիւնը բոլորովին իրեն պիտի պատկանի ցորչափ ինք կենդանի է. ինք՝ այդ կալուածին տարեկան տուրքերը վճարելէ և հարկ եղած նորոգութիւնները կատարելէ ետք, մնացորդ դրամով կը հոգար հիւանդանոցին կարգ մը պէտքերը, ինչպէս սովորութիւն ըրած էր ընել իր հայրը։ Այս կարգադրութիւնը ժամանակին վաւերացուցած էր Իզմիրի ազգ. վարչութիւնը, նոյն մտօք պաշտօնագիր մըն ալ յանձնելով Կիրակոս էֆէնտիին։

Էքիզեան ընտանիքը բարի անուն մը ունի Իզմիրի մէջ. հանգուցեալ Մահտեսի Աւետիս Էքիզեան արդիւնաւոր աշխատութիւններ տուած է Մանիսայի, Մէնէմէնի, Գասապայի և Պայնտըրի դպրոցներուն. Իզմիրի ազգ. երկսեռ վարժարանին ու ազգ. հիւանդանոցին շինութեան մեծապէս աշխատած է, 10 տարի շարունակ և միայնակ վարելով նաեւ հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը։

Իր որդին՝ Կիրակոս էֆ. Էքիզեան՝ այժմ 73 տարեկան ծերունի մը, 1860էն սկսեալ երկար տարիներ անձնուիրաբար պաշտօնավարած է վիճակին գաւառական ու քաղաքական ժողովներուն մէջ. և վերջին անգամ, չորս տարուան արդիւնաւոր մասնակցութիւն մը ունեցած է հիւանդանոցի հոգաբարձութեան մէջ, առաջին երկու տարին իբրեւ ատենապետ և յաջորդ երկու տարին իբրեւ գանձապետ։

Կիրակոս էֆէնտի նամակ մը ուղղելով առ Ս. Պատրիարք Հայրն, Ն. Ամենապատուութեան և Ազգ. Կեդր. Վարչութեան հաղորդեր է յիշեալ տան գրաւման պարագաները զորս պատմեցինք վերեւ, և որոնք յանձնուն վրդովեցուցած են զինքը։ Կիրակոս էֆէնտի իր նամակը կ'եզրակացունէ հետեւեալ յայտարարութեամբ։

Այս իրողութիւնը, Սրբազան Հա՛յր, մտածել կուտայ ինձ իմ կտակիս համար, զոր կը բաղձայի ընել իմ ամբողջ գոյքս Իզմիրի ազգային դպրոցին թողլով։ Սակայն կը վախնամ որ իմ կտակս ընդ միշտ անեղծ մնալով գործադրուի ըստ կամացս։ Իսկ երբ իմ կենդանութեանս միջոցին կը տեսնեմ բռնաբարումը, այլ եւս ինձ համար չի մնար ո՛ր և է ապահովագոյն միջոց մը, բայց եթէ կտակել իմ գոյքս ի նպաստ կեդրոնին և Ձեր Սրբազնութեան կը դիմեմ այս մասին կարելի եղած ապահովութիւնը ստանալու համար։

Արդ՝ Սրբազան Հա՛յր, հաճեցէք նշանակել ինձ այն օրինաւոր եւ ապահով միջոցները, որով կարելի ըլլայ իմ մահուանէ վերջը ամբողջ գոյքս յատկանալ Պոլսոյ կեդրոնական վարժարանին, եւ գործադրուիլ ըստ իմ տնօրինութեանս, որ պիտի կայանայ աղքատ ուսանողաց սիտոյքը մատակարարելու մէջ, գումարին քանակութեանը ներելի եղած չափով։

Պիլէճիկի Առաջնորդ Գեր. Մովսէս Ծ. վարդապետ Կէօմիւրճեան, որ մէկ քանի շաբաթէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, վաղը իւր պաշտօնատեղին պիտի դառնայ առաւօտեան կառախումբով։

Կրէտէի նորընտիր հոգեւոր հովիւ Արժ. Տ. Մանուէլ քահանայ հինգշաբթի օրը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ի Կրէտէ։

Տ. Մանուէլ քահանայ թէ՛ Կրէտէի և թէ շրջակայ կղզիներու մէջ գտնուող ազգայնոց հոգեւոր հովւութիւնը պիտի ընէ և միանգամայն պիտի կարգադրէ Կրէտէի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ կալուածոց խնդիրը, որուն համար, ինչպէս յայտնի է, Ազգ. Վարչութեան կողմէ յանձնաժողով մը կազմուած է։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բարեսէր ազգայիններէն Մեծ. Կարապետ էֆէնտի Փուլճեան, ինչպէս անցեալ տարի, նոյնպէս և այս տարի բարեհաճած է տասն օսմ. ոսկի նուիրել Հաստատութեանս, իւր բարեյիշատակ կողակցոյն՝ Տիկին Նոյեմիի հոգւոյն համար։

Առ այս պարտ կը համարինք մեր շնորհակալութիւնն յայտնել հրապարակաւ յիշեալ էֆէնտիի սոյն բարեպաշտական զգացմանցն համար, որով հարիւրաւոր պատսպարեալներ մխիթարուեցան։

Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան Ազգ. Հիւանդանոցի

Վ. Ատենադպիր — Վ. Ատենապետ
Ս. Ա. ԹԱՇՃԵԱՆ — Բ. Յ. ԻՍԹԱՆՊՈԼԼՈՒԵԱՆ

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Թէքքէ գաւառին (Գօնեա) կառավարիչ անուանեցաւ Ահմէտ Շեվքը էֆէնտի, Նախորդ կառավարիչ Եօզղատի։

Ադրիանուպոլսոյ նահանգին կեդրոնական Նաիպ անուանեցաւ Մուսթաֆա Րիւշտի էֆէնտի, նախորդ կեդրոնական Նաիպ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ։

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Մանաստըրի նահանգին Տէֆթէրտար Պէհաէտտին պէյի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Եուսուֆ Րաղի պէյի, որդի Տիարպէքիրի կուսակալ Սըրրը փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պուքրէշի օսմանեան դեսպան Շաքիր փաշայի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Զ. զօրաբանակի 25րդ զօրաբաժնին 49րդ կիսաբաժնին (Պաղտատ) հրամանատար Միրլիվա Մուսթաֆա փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ի Փարիզ երկաթուղեաց գծերու միացման ընկերութեան վարչական ժողովին առաջին քարտուղար Պ. Ատրիէն ժիւտի և նոյն ընկերութեան Կ. Պոլսոյ հաշուակալ Պ. Տիմիթրի Լօմպարտօի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Վանայ նահանգին ոստիկանութեան երկրորդ գօմիսէր Նուրի էֆէնտիի և հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ նոյն նահանգին ոստիկանութեան երրորդ գօմիսէր Մուսթաֆա էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ կայսերազուն իշխան Բարձր. Վահիտէտտին էֆէնտիի կնոջ։

Իֆթիխարի շքադրամ Վանայ նահանգին ոստիկաններէն Հիւսէյին Հիւսնի և Ֆէյզուլլահ էֆէնտիներու։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.—(Պաշտօնական [illegible]) Ապրիլ 10ի կիրակի օրուան ժամ 6էն մինչեւ ապրիլ 11ի երկուշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ դէպք չէ պատահած։ Առաջուան բռնուածներէն մին ապաքինած է ի Եէնիքէօյ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Սեբաստիոյ մէջ ապրիլ 9էն 10, քոլերայէ երեսուն երկու դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն երեսունըմէկ մահ։

—Միւրէֆթէի Միլան գիւղին մէջ ապրիլ 9ին մէկ դէպք. մահ չէ պատահած։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Աւստրիական դեսպանատան գործակատար Պ. տը Գալ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց վսեմ. Նախարարին և վսեմ. Խորհրդականին հետ։

—Պուլկարական գործակատար Պ. Տիմիթրօֆ երէկ Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ. — [illegible] կիմանայ թէ վեհ. Սուլթանն՝ իւր հպատակաց բարօրութեանն ու առողջութեանը համար ունեցած հոգածութեամբը արտօներ է հիւանդանոցի մը հաստատումը, ուր պիտի ընդունուին և դարմանուին ծննդաբեր կանայք և իրենց նորածին մանուկները։ Այդ հիւանդանոցը, որուն մէջ պիտի դարմանուին նաև աչքի, ականջի և կոկորդի հիւանդութիւններ, պիտի վարէ ռուս բժիշկ Տօքթ. Բլէզքով որ մասնագէտ է այդ կարգի հիւանդութեանց։

ԷՍԱՏ ՓԱՇԱ. — Բարիզի օսմ. դեսպան Էսատ փաշա կայս. կառավարութենէն արձակուրդ ստացած ըլլալով, երէկ ճամբայ ելեր է մայրաքաղաք գալու համար։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԷ ԱԶԱՏ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է մաքսատուրքէ ազատ պահել Էրաէքի և այլ տեղերու գործարանաց մէջ ինչպէս նաեւ յառաջիկային հաստատելի գործարանաց մէջ շամիչէ պատրաստուած ալքոլները։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, մաքսատուրքէ ազատ պիտի մնան այն մեքենաներն ու գործիներն, որք ագարակատէրերու և երկրագործներու կողմէ Եւրոպայէ կը բերուին եւրոպական դրութեամբ կարագ պատրաստելու համար։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշաի նախագահութեամբ և ելմտական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

—Օսմ. Պանքայի տնօրէն Պ. Լաֆիւանտ երէկ Մալիյէի պաշտօնատունը գնաց և ելմտական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Վսեմ. Նախարարին հետ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան առաջին Թարգման Պ. Իվանով Ռուսիոյ արտաքին գործոց Նախարարութեան Թարգմանիչ և արեւելեան լեզուաց կաճառին տնօրէն կարգուած ըլլալով, իրեն տեղ առաջին Թարգման կարգուած է երկրորդ Թարգման Պ. Մաքսիմօֆ, որուն յաջորդած է երրորդ Թարգման Պ. Եաքօպլէֆ։

—Իզմիրի ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Իլարեանօֆ միեւնոյն պաշտօնով Սէլանիկ փոխադրուած է։

—Ադրիանուպոլսոյ ռուսական հիւպատոս Պ. Լիշին ընդհանուր հիւպատոսութեան աստիճանին բարձրացած է։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քանպօն շաբաթ գիշեր հացկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ էին պարսկական դեսպան Խասաուլլահ խան, Մատրիտի օսմ. դեսպան Թիւրխան պէյ, սերպիական դեսպանատան գործակատար Պ. Թադէոս Թէքլեան, Լըգօֆ փաշա ու տիկինը, Սըր Ալֆրէտ և Լէտի Սանտիսըն, և ուրիշ հրաւիրեալներ։

Պ. Քանպօն կիրակի օրը Բէյքէլ պահականաւով պտոյտ մը ըրաւ դէպ ի կղզիները։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրօկօրտաթօ իշխանը որ երկու ամսէ ի վեր բացակայ կը գտնուէր արձակուրդով, երէկ մայրաքաղաք դարձաւ Աթէնքէն։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարն և իր նախագահութեամբ կազմեալ Համազգային Անկելանոցին յանձնաժողովոյ անդամք առջի օրը նոյն շէնքին կառուցուած տեղն երթալով շինութիւնները աչքէ անցուցին և փութով աւարտելու համար զեկոյցներ ըրին ճարտարապետ Վասիլաքի էֆէնտիի։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — Մարդահամարի ընդհանուր վարչութիւնը հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ թէ, մարդահամարի կանոնագրոյն համաձայն, իմամները կամ կրօնական պետերը պարտին ամուսնութիւնները կատարուելէն ութ օր յետոյ տեղեկագրել մարդահամարի պաշտօնէից։

ՅԱԽՃԱՊԱԿԻԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ. — Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, ճարտարապետ Եանքօ պէյի երեսուն տարուան մենաշնորհ տրուած է Քաղաքապետութեան իրաւասութեանը ենթարկեալ տեղերէ միոյն մէջ յախճապակիի գործարան մը հաստատելու համար։ Որոշեալ պայմաններու մէջ, սա պարագաներն ալ կան թէ գործարանին հաստատութեանը յատուկ մեքենաներն ու գործիները և հարկ եղած հանքային նիւթերն ու արտադրութիւնները առժամաբար մաքսատուրքէ զերծ պիտի մնան և բաժնեթուղթերն ու ամեն տեսակ թուղթերն ալ դրոշմաթուղթի տուրքէ։ Նոյնպէս արտօնատէրը մէկ անգամուան համար հարիւր ոսկի պիտի տայ Համազգային Անկելանոցին։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ վարժարանի շրջանաւարտք պահեստի զօրաց մէջ չէին ընդունուեր մինչեւ որ դեր-հազարապետի աստիճան չստանային։ Այս դրութիւն կը գործադրուէր, որովհետեւ առաջները նոյն վարժարանի շրջանաւարտները թուով շատ քիչ էին։ Արդ, նկատելով որ մէկ քանի տարիէ ի վեր անոնց թիւն աւելցած ու երթալով աւելնալու վրայ է և այդ դրութեան պատճառաւ վարժարանէ ելած և տեղակալի ու հարիւրապետի աստիճան ունեցող սպայից մեծ մասը զօրաբանակաց կեդրոններուն մէջ բացը կը մնան և թէ այդ դրութիւն անհամապատասխան է զինուորական յառաջդիմութեան, որոշուած է որ ատոնք երկար ատեն բացը չթողուելով պաշտօնի կոչուին թէ՛ պահեստի զօրաց և թէ՛ զինուորական ուրիշ մարմիններու մէջ։ Այս որոշում վաւերացած է կայս. Իրատէով։

ԴԱՐԹԱԼԻ մէջ ձուկ աղելու համար գործարան մը պիտի հաստատուի և Հանրային Պարտուց վարչութեան կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը պիտի գտնուի հոն ձուկերը կշռելու և որոշեալ տուրքն առնլու համար։ Այդ պաշտօնէին ամսաթոշակը պիտի վճարուի գործարանին վարչութեան կողմէ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Սէլանիկի մէջ անցեալ ուրբաթ իրիկուն ժամ 11,45ին երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուելով, մէկ քանի տուներ վնասուեր են։

Պ. ՎԻՆՍԸՆԴ ՔԱՅԼԱՐՏ, նախագահ Հանրային Պարտուց վարչական ժողովին, երէկ Եւրոպա ուղեւորեցաւ։

ՈԶԽԱՐ.— Այտընի նահանգէն մայրաքաղաքս պիտի բերուին 10,000ի չափ ոչխարներ։

ԺԱՄԱՆՄՈՒՆՔ.— Լիոնի Թանգարանին տնօրէն Պ. Շանդրը որ ծանօթ է Թուրքիոյ և Կովկասի մէջ կատարած պտոյտներովը, իր կնոջ հետ մայրաքաղաք եկաւ Մարսիլիայէն Մէսաժըրիի [illegible] շոգենաւով։ Նոյն շոգենաւով հոս բերուեցաւ՝ վերջերս Մարսիլիոյ մէջ վախճանած Պ. Զաֆիրօբուլոյի մարմինը։ Հանգուցելոյն կինն ու զաւակը կընկերանային անոր դագաղին։

—Հռոմի բժշկական համաժողովին պատուիրակներէն Տօքթ. Վիօլի և Տօքթ. Մէլինճէն մայրաքաղաք հասան։

—Անգլիական դեսպանուհի Լէտի Քըրրի շաբաթ օրը Լոնտոնէն ճանբայ ելած է և վաղը մայրաքաղաք կը սպասուի։ Լէտի Քըրրի ծանօթ գրագիտուհի մըն է։

—Բեզբօսյուրկի ճարտարապետներու ընկերութեան անդամները մայրաքաղաք եկած են։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մաքսատան սնտուկէն կատարուած գողութեան համար իբրեւ կասկածելի ձերբակալուած սենեկապահ Ղազարի հարցաքննութիւնք կը շարունակուին։ Սաբահի առած տեղեկութեանց համաձայն՝ Ղազար յայտարարած է թէ քովէն գտնուած դրամներէ քառասուն ոսկին խնայողութեամբ հաւաքած է. իսկ մնացեալներուն համար պէտք եղածին պէս պատասխան մը չէ կրցած տալ։ Մաքսատան մթերանոցին մէկ անկիւնէն դրամարկղի նոր շինուած բանալի մը գտնուած է։ Ոստիկանութեան պաշտօնէից կողմէ եղած կասկածի մը վրայ Այինիյէի ճիւղին բեռնակիրներն ալ ձերբակալուած են։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն յունաց որբանոցի վարչութիւնն որոշեր է վեց հազար ոսկի ծախսելով թատրոն մը կառուցանել՝ նոյն որբանոցին սեպհական մէկ գետնոյն վրայ։

ՕՍՄ. ՍԻԿԱՐԷԹԻ արտածման ընկերութեան անստորագիր բաժնեթուղթերէն մաս մը, որոնք հոս ղրկուած էին ստորագրուելու համար, մաքսատան մէջ վար դրուեր են։ Մաքսատան վերատեսչութիւնը հրահանգ խնդրած ըլլալով Ելմտական Նախարարութենէն, այս վերջինը Բ. Դրան դիմած է, այնպէս որ Պետական Խորհուրդը պիտի քննէ խնդիրը։ Լ. Հէքըլը, որ կը հաղորդէ զայս, կ'ըսէ թէ գործին մէջ դրոշմի խնդիր չկայ, ըստ որում այդ թուղթեր այն ատեն միայն կ'ենթարկուին դրոշմատուրքի, երբ պաշտօնապէս շրջաբերութեան կը հանուին։

ԿՐԵՏԷԷՆ կը գրեն թէ Միջերկրականի ֆրանսական նաւախումբն, որ չորս մարտանաւերէ կը բաղկանայ, մարտ 29ին Սուտայի նաւահանգիստը ժամներ է։ Հետեւեալ օրը հրամանատարը՝ դեր-ծովակալ Լըբրուժուա՝ այցելութիւն տուեր է կուսակալի փոխանորդ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի, որ հինգշաբթի օրը փոխադարձ այցելութեան գացեր է։ Դեր-ծովակալը Հօշ մարտանաւուն մէջ հացկերոյթ մը տուեր է ի պատիւ կուսակալի փոխանորդին եւ զինուորական հրամանատար Հասան Թահսին փաշայի։ Ապրիլ 5ին ֆրանսական նաւախումբը մեկներ է Սուտայէն։

Ապրիլ 2ին ռուսական նաւախումբը Սուտա ժամանելով Ալէքսան ծովակալը այցելութիւն տուեր է կուսակալին ու զինուորական հրամանատարին որք, փոխադարձ այցելութեան գացեր են։

Ապրիլ 6ին անգլիական նաւախումբն հոն ժամներ է։

ԱՖԻՈՆ.— Աֆիոն-Գարահիսարէն կը գրեն թէ աֆիոնի բերքն, որ անցեալ տարի այնչափ աղէկ չէր, այս տարի աւելի քիչ պիտի ըլլայ, որովհետեւ այս տարի սաստիկ ցուրտերու ու փոթորիկներու պատճառաւ կարելի չէ եղած դեկտեմբերի եւ յունուարի մէջ սերմ ցանել։

ԵՂՍՈՒՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Թիմուր անուն անձը, որ երեք տարի առաջ Մալաթիոյ մէջ Ալի անուն մարդ մը սպաննելով մայրաքաղաք փախած էր

ՀՌՈԴՈՍԻ մէջ վերջերս անձրեւներ տեղալով մեծապէս նպաստեր են հունձքերուն։

ԵԱՖԱԷՆ կը գրեն թէ Երուսաղէմայ գաւառին մէջ կարգ մը գաղթականաց բնակութիւն հաստատելուն վրայ այգեպանութիւնը բաւական յառաջացեր է։ Եաֆայի կողմը հաստատեալ գինիի ու քոնեաքի գործարանէն, որ 2,500,000 ֆրանքով ձեռք բերուած է, տարիէ մը ի վեր մեծ քանակութեամբ գինի ու քոնեաք կը ղրկուի Սուրիոյ, Եգիպտոսի ու Սէլանիկի կողմերը։ Այդ գործարանի արտադրութիւնք մինչեւ հիմայ միայն Ֆրանսա կը ղրկուէին։

ՊԱՂՏԱՏԻ կուսակալ Հաճի Հասան փաշա, որ քննական պտոյտ մը կը կատարէր, նահանգին կեդրոնը վերադարձեր է։

ՄԱՂՆԻՍԱԷՆ կը գրեն թէ ապրիլ 7ին Պաքըրճըօղլըի սեպհական ձէթի գործարանը այրեր է մէջը գտնուած նիւթերով։ Կարելի եղեր է ձէթ պարունակող տակառները փախցնել, սակայն ճամբան կոտրելով, մօտը գտնուած ջրհեղի մը մէջ վազած մասը միայն ազատուեր է։ Եղած վնասը 3000 ոսկւոյ չափ կը հաշուուի եւ կ'ըսուի թէ այդ գործարան 1500 ոսկւոյ ապահովագրուած էր։

Ալիւրի վաճառական մը, որ գործարանին մէջ ապրանք ունի եղեր, հրդեհի վայրը փութալու պահուն կառքէն իյնալով ծանրապէս վիրաւորուեր է։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ.—Իմրօզ կղզւոյն մէջ մէկ ու կէս մեթր բարձրութեամբ եւ 50 հարիւրորդամեթր լայնութեամբ մարմարիոն մը գտնուած է, որուն վրայ հին յունարէն արձանագրութիւնք կան եւ մարդու ու անասնոց նկարներ քանդակուած են։ Այդ քարն ինչպէս նաեւ ուրիշ մը կայս. Թանգարանը ղրկուած են։

ԱՅՎԱԼԸՔԻ մէջ ամիսէ մը ի վեր տիրող երաշտութեան պատճառաւ կը վախցուի թէ ձիթենիները բաւական պիտի վնասուին։

Ուրլայի մէջ ալ օդերու ցրտութեան պատճառաւ կը վախցուի թէ որթատունկերն, որք նոր ծիլ սկսած են, պիտի վնասուին։

—Պէրկամայի մէջ տասնըհինգ օր առաջ փոթորիկ մը ծագելով ձիթենիներ և այլ ծառեր արմատախիլ եղեր են։

ՈՃԻՐ.—Նախընթաց գիշեր, Մաքրիքէօյի մօտ պասմահանէի գործաւորները աղաղակներ լսեցին որք օգնութիւն կը գոչէին։ Բաւական ժամանակ կորսնցունելէ ետք մակոյկ մը իջեցուցին ծով և նշմարեցին որ նաւակ մը, ուր մէկ քանի մարդիկ կային, խոյս կուտար։ Երբ հասան այն տեղն ուսկից աղաղակներն արձակուած էին, սկսան փնտռել և վերջապէս մարդու մը դիակը գտան, որուն ինքնութիւնը դեռ չէ հաստատուած։ Գրպանները դարձած էին, ինչ որ գողութիւն կը նշանակէ։

ՀԱՅ ՆԱՒԱՊԵՏՆԵՐԸ

Ուրախառիթ է տեսնել որ նաւապետութիւնը մեր մէջ օր ըստ օրէ կ'առաջանայ և կ'ըմբռնուի այն գաղափարը թէ այս ծովագնաց արուեստ մեծ կշիռ ունի առեւտրական զարգացման տեսակէտով մանաւանդ։

Աւագ գափթանէ յետոյ ուրիշ հայ մըն ալ, որուն անունը դեռ չէր լսուած, կուգայ մէկէն ի մէկ փայլիլ հայ նաւապետներու սակաւաթիւ շարքին մէջ։ Պետրոս գաբթան Խլիւպէկեան (Բեթրի գաբտան) որ մինչեւ հիմակ Գարամանեան ընկերութեան [illegible] շոգենաւին մէջ երկրորդ նաւապետ էր, երէկ փայլուն քննութիւն մը անցուց սպայակոյտի նոյն ժողովին առջեւ և ստացաւ առաջին կարգի նաւապետի վկայական։

Նոյնպէս Աւագ գաբթանի կրտսեր եղբայրը, Գրիգոր Համբարեան, ծովու վրայ մեծցած և իր եղբօր պէս անոր կապուած հոգեւին, քննութիւն տուաւ ծովային նախարարութեան սպայակոյտի նաւապետական ժողովին առջեւ և ստացաւ երրորդ կարգի նաւապետի վկայական։

Նաւապետական ասպարէզին այս յառաջդիմութիւնները յուսադրել կուտան թէ արդի սերունդը քիչ քիչ պիտի սկսի հաշտ աչքով նայիլ այս արուեստին, որ իր բազմապիսի վտանգներովն հանդերձ անճառ հրապոյրներ ու գնահատելի օգուտներ կ'ընծայէ։

Կեդրոնական վարժարանն արդէն հասուցած է աշակերտ մը որ մօտ մէկ տարիէ ի վեր [illegible] շոգենաւին մէջ փորձեր կ'ընէ իր նախասիրած արուեստին սկզբունքներն ըմբռնելու եւ վարժուելու այն հորիզոններուն որք լուսաշող կ'երեւան իր երեւակայութեան մշուշներուն մէջէն։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ, Բերայի և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան յառաջիկայ հինգշաբթի (14 ապրիլ) և երկուշաբթի (18 ապրիլ)։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս 5/17 ապրիլ 1894

Տ.

Պատիւ ունիմ ծանուցանել ձեզ թէ Պ. Ֆօնիկի մահուան հետեւանքով, ծխախոտի Ռէժիին վարչական խորհուրդը իր որոշումով, ապրիլ 2ին ընտրեց,

Պ. Ք. ՖԱՌՆԷԹԻՆ, ընդհ. Տնօրէն
» Ա. ԻՎԸՆՍ, Տնօրէն
» Ք. Պ. ՇԱՌՆՕ, ընդհ. քննիչ
» Ժ. ՆՈՊԼԷ, ընդհ. քոնդրօլէօր

Ընկերութեան ընդհանուր տնօրէնութեան առաջին երեք անդամներուն ստորագրութիւնն արդէն ծանօթ ըլլալով ձեզի, կը խնդրենք որ հաճիք ի նկատ առնել Պ. Նոպլէի ստորագրութիւնը որ կը գտնուի ի ստորեւ։

Հաճեցէք ընդունիլ, Տէր, անկեղծ զգացմանցս հաւաստին։

Ընդհ. Տնօրէն
Ք. ՖԱՌՆԷԹԻ

Ստորագր. Պ. Ժ. ՆՈՊԼԷԻ
ՆՈՊԼԷ Ժ.

Հայերէնի, Ֆրանսերէնի, Թուրքերէնի, Թուաբանութեան եւ տոմարակալութեան բաւական հմուտ երիտասարդ մը կը փափաքի պատուաւոր առեւտրական տան մը մէջ պաշտօն վարել գոհացուցիչ ամսականաւ։ Բարի վարք երաշխաւորեալ։ Դիմել Գալաթասարայ Սէբէթճի խան։ 3—3

ԽՆԴԻՐ ՀԱՆՐԱՅԻՆ
ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

Ստորեւ կը հրատարակենք քննուծական տեղեկագիր մը զոր խմբագրած են կառավարական նշանաւոր քիմիագէտ Պ. Փէթրօ Աֆէրի և Ցուրիխի համալսարանին արհեստական քիմիագէտ և բնական գիտութեանց վարդապետ Պ. Կ. Սինկրօս՝ մայրաքաղաքիս մէջ սպառուող տեղական կամ օտար երկիրներէն եկող գօնեաքներուն անխարդախ բաղադրութեան, ընտիր տեսակին և հանրային առողջութեան օգտակարութեան մասին։ Այս երկու նշանաւոր քիմիագիտաց կողմէ խմբագրեալ պաշտօնական տեղեկագրէն ամեն ոք կրնայ լիապէս համոզուիլ թէ մայրաքաղաքիս մէջ սպառեալ գօնեաքներուն մէջէն ո՛րը նախապատուելի և առողջապահութեան տեսակէտով օգտակար համարուելու արժանի է։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Թիւ 3146 — Կ. ՊՈԼԻՍ. 4 Օգոստ. 1893

Մեզ յանձնուած ըլլալով քննել Ս. Ի. և Ե. Մէթաքսասի ի Պիրէօն պատրաստեալ գօնեաքին բաղադրութիւնն և եթէ Յունաստանէն եկող միւս գօնեաքներէն առաւելութիւն մը ունենալով նախապատիւ համարուելու արժանի է, նոյնպէս եթէ պատրաստեալ է զուտ գինիէ և նման այն օրինակին զոր երկու տարի յառաջ քննած էին, ձեռնարկեցինք անոր քննութեան որոյ արդիւնքն ստորեւ պիտի տեղեկագրենք։ Ըստ որում խնդիրն հանրային առողջութեան տեսակէտով բարձր նշանակութեան արժանի է, պարտ էր մեզ այլ և այլ խանութներէն մէկ մէկ օրինակ առնուլ որպէս զի լիովին ապահով ըլլանք սպառեալ գօնեաքին որակին վրայ, և ըստ որում խնդիրն իւր մէջ կը պարունակէ բազում դժուարութիւններ, այս մասին արհեստական քիմիագէտ Պ. Կ. Սինկրօսի աջակցութիւնն ևս խնդրեցին։

Այսու պատճառաւ տասն և չորս (14) կեդրոնական վաճառատուններու դիմեցինք որոց իւրաքանչիւրէն մէկ մէկ շիշ օրինակներ ստացանք թէ՛ անտունիկներու մէջէ և թէ՛ իբր նմուշ դրուած շիշերէ։

Մեր դիմած տասն և վեց վաճառատուններն են.

Ի Բէյոլ. Պ. Լայայի «Հէլվէտական» վաճառանոցը, Պ. Գաքավօփուլօսին «Վիէննական» վաճ.։ Նպարավաճառ Պ. Ցիօնկային, Փափա Եօրկին «Կեդրոնական Նպարավաճառանոց, և Տիամանտօբուլօ եղբարց Նպարավաճառանոցը։

Ի Ղալաթիա. Պ. Տ. Գրիստալլի Նպարավաճառանոցը, Պ. Սաքելլարիօսի «Օրէ՛ա Էլլա՛ս» Նպարավճ.։ Պ. Տ. Նօմիգօսի շաքարավաճառանոցը և Պ. Տէսիլայի Նպարավաճառանոցը։

Ի Պոլիս. Քէվէնճի օղլուի վաճառատունը, Պ. Անագնօստօփուլօսի վաճառանոցը և Փանթազօփուլօսի վաճառանոցը։

Մեր հետազօտութիւնքն առաւել գործնական ընելու բաղձանօք, բաղդատելու համար այլ և այլ ուրիշ գօնեաքներ ևս ստացանք թէ՛ Յունաստանի և թէ Գաղղիոյ Պօրտօյի երեւելի գործարաններէն։ Յետ երկար, բազմատեսակ, ինչպէս նաեւ քիմիական նուրբ վերլուծութիւններէ, հետեւեալ արդեանց յանգեցանք։

Պ. Մէթաքսասի տասն և չորս օրինակներուն բնական և արուեստական յատկութիւնքը քննելէ յետոյ, որոշեցինք գինւոյ, ցքիի, ջուրի և այլոց քանակութիւնը, եւ բաղդատեցինք մեր արտադրած արդիւնքը դարձեալ մեր կողմէ քննուած այլ գործարաններու գօնեաքներուն հետ։ Յետոյ լուծեալ ցքիին բնական յատկութեան և օտար տարբերքներ պարունակելուն կամ չպարունակելու մասին ճշգրիտ քննութեան զբաղեցանք։ Առ այս հետեւեցանք այն միջոցներուն և եղանակներուն զորս կը ցուցնեն մեզ E. Adam, Jorissen, Cazeneuve, Coton et Barbet, Portes et Ruyssen, Cabasse, Chateau, Charles, Hébert, Viederholt եւայլն եղանակներ զորս քաղեցինք հետեւեալ հեղինակութիւններէ Baudrimont (Dictionnaire des alterations et falsifications 1882), G. Salet (Agenda du chimiste 1887), Barillot (Manuel de l'analyse des vins 1889), Ch. Steiner (Traité des eaux de vie 1890), Magnier de la Source (Analyse des vins 1893), Hépert (Examen des boissons falsifiées Juin 1893), Van Hamel Roos (Revue internationale des falsifications 1889-1893).

Մենք ի կիր առեալ ամեն փորձերէն և մանրամասն ու ճշգրիտ քննութիւններէ կը հետեւի որ մեր մայրաքաղաքին մէջ վաճառեալ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ գօնեաքը զուտ և անապակ գինիէն պատրաստեալ լինելով՝ ամենայն օտար և արհեստական նիւթերէ ազատ ու զերծ է (այսինքն եգիպտացորենէ, գետնախնձորներէ, բանջարներէ և այլոցմէ), նաև հաստատելով մեր հաւաստիքն թէ իւր տեսակին մէջ գերազանց յատկութիւն ունենալով կարող է բաղդատուիլ գաղղիական գօնեաքներուն ամենէն երեւելիներուն հետ, հետեւաբար պարտ անձին կը համարինք մասնաւոր եղանակաւ յանձնարարել յիշեալ գօնեաքը մեր հասարակութեան երբ ուզէ գործածել այսօրինակ ըմպելի մը։

Ն. ՍԻՆԿՐՕՍ
Վարդապետ բնական գիտութեանց
եւ արհեստական քիմիագէտ՝ վկայ-
եալ Ցուրիխի համալսարանէն։

ՓԷԹՐՕՍ ԱՖԷՐԻՍ
Քաղաքապետական քիմիագէտ,
գերմանական, Աւստրիական,
Հելլենական եւ այլ հիւպատոսարաններու։

769

ԸՆՏԻՐ ՋՐԵՆԿ ՁԱՅԿԱԿԱՆ

[illegible]

Մանուէլ Դ. Զարխուլեանի։ Գործարան Գանտիլլի։ Մասնաճիւղեր ի Գատըքէօյ, նաւամատոյցին վրայ։ Զարխուլեանի խմորեղինաց խանութը. Մոմճեաց, աւաչորս վանքին տակ, նոյնպէս Զարխուլեանի խանութը. Բասամ Թիւնէլ, Թիւ 6, Պ. Բոմին եւ Ընկ. գլխավաճառատունը։

Ղալաթիոյ աշտարակին հրապարակը, հայ շաքարավաճառին Թիւ 1 խանութը։

2018 — 1—4

ՆՈՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԳԻՆԻԻ, ՕՂԻԻ, ՔՈՆԵԱՔԻ, ՁԷԹԻ ԵՒԱՅԼՆ

Այվազեան Գէորգ էֆէնտի, որ եօթը ութը տարիէ ի վեր հաստատուած է Ղալաթիա, Բէրչէնպէ բազար, Իպսի խան, Թիւ 1, կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ վերջերս ուղղակի ստացած է Թէնէտոսի եւ Քէօր-Քիլիսէի ընտիր գինիներ, Իզմիրի մաստիքա, Պրուսայի տիւզ, ընտիր քոնեաքներ, ձէթ եւ ծիթապտուղ, հիւանդի համար հին գինիներ։ Աժան եւ ընտիր ապրանք։ Բոլոր դիմողները մեծապէս գոհ կը մնան։

Թիւ 1025 — 2—6

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Քիւչիւք Ապտալաթ խան, Թիւ 4. Մարքութճըլար իչի, Ստամպօլ։ Ամեն օր կէս օրէն վերջը

Սոյն գրասենեակի տնօրէնն, որ երկար տարիներ Օսմ. դատարանաց մէջ զանազան պաշտօններ վարելէ յետոյ այժմ փաստաբանութեան հետեւած է, կը վարէ սոյն գրասենեակի տնօրէնութիւնը։

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ Թուրք. լեզուաւ Օսմ. ամեն նախարարութեանց և մասնաւորապէս դատարանաց ուղղելի ամեն կարգի և տեսակի աղերսագիր, իթիրազ, լահիա, բրօթէսթօ ինչպէս նաեւ ընկերական, առեւտրական և վաճառականական պայմանագիր, ծրագիր, մուրհակ, նամակ, յօդուած, ազդագիր և այլն։

Ընծայուած է ամեն միջոց և ձեռնհաս անձանց օժանդակութիւնն, որոց օժանդակութեամբ կը ստանձնէ.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ օտար տէրութեանց Կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանաց և Պատրիարքարանաց ուղղելի դատական, առեւտրական, վաճառականական և ընկերական նմանօրինակ ամեն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ հայ. յուն. գաղ. անգ. գերմ. իտալ. իսպ. ռուս. եբրայեց. և պուլղ. լեզուօք։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ նոյնօրինակ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութեանց՝ որ լեզուէ որ կը պահանջուի։

ՀԱՇՈՒԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ՝ չփոթ եւ կնճռալից հաշուոց. Տոմարակալութեան դրութեան վերածումն անկարգ տոմարաց։

Գաղտնապահութիւն, ճշգրտապահութիւն երաշխաւորեալ։ 958

ՆՈՐ ԳԻՒՏ

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԱԿՌԱՅԻ ԼԻՆՏԵՐՈՒ

[illegible] ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

Արհեստական ակռաներու յատուկ նորահնար լինտեր՝ երեւցած մասը միակտուր կիտուած է (Էմայլ)։ Ո՛չ մէկ ձեւի մէջ քաուչու (լաստիկ) չեն պարունակեր բնաւ։ Գլխաւոր առաւելութիւն՝ բերնէ հանելու և լուալու պէտք չունին։ Իւրաքանչիւր մարդու իր լինտերու մազդոյնովն ու անոնց ուռուցիկ ելեւէջներովը կը պատրաստուի, այնպէս որ կարելի չէ արհեստականը բնականէն զանազանել։ Իսկ ներսի մասերը 24 այար միակտուր ոսկիէ։

Առողջապահական տեսակէտով կայս. բժշկական վարժարանի ժողովէն քննուած և Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն 15 տարուան համար հնարիչի արտօնութիւն տրուած է։

Արգոյ հասարակութեան կընծայեմ՝ արհեստական ակռաներու գործածութեան այն դիւրութիւնները որք մինչեւ ցարդ տեսնուած չեն բնաւ։ Կը շինեմ ամբողջ կամ անջատ շարքեր՝ առանց զսպանակի, առջի օրերէն կատարեալ արտասանութիւն, հանգիստ ծամողութիւն և դիմացկունութիւն երաշխաւորեալ, մինչեւ վերջը առանց փոփոխութեան բերնի մէջ։ Ազատ, հաստ, կոտրելէ բոլորովին զերծ։ Ամբողջ կզակ մը՝ թէ՛ վերի և թէ՛ վարի մասեր 14էն 18 տիրէմ ծանրութեամբ։

Դիմել, բաց ի կիրակիէ, ամեն օր յամ 4էն 10 (Ը. Թ.) Բերա, Թագսիմ փողոց, Թիւ 3։ 982 — 25—28

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէյի Խասսաի շահանէ իչին ալընաճագ մալիւմ էլմըգտար խամթապ իլէ քէօմիւրտէն խամթալըն մինագասաըսընա պաշլանաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն բաղար վէ չարշամպա կիւնլէրի Խազինէյի ճէլիլէյի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի վէ 2 նէվ քէօմիւրտէն տախի 3 նումէրօլը թէլ գալպուր իլէ ալընմըշ Սիլիվրի վէ Սթրանճա քէօմիւրիւնին մէճիտիյէլի 19 ղրուշ հիսապը իլէ պէհէր 100 դրէմի ճէտիտի 31 ղրուշ 20 բարասը վէ իքինճի գալպուրը իլէ ալընմըշ Գարա տէնիզ սըրա քէօմիւրիւնին տախի 23 ղրուշտա Թալիպի իւզէրինտէ Թէգարրիւր իթմիշ օլտուղընտան իշպու նիսանը րումիյէնին 13ինճի չարշամպա կիւնի սաաթ 10ընտա գաթար [illegible] վէ [illegible] մէզքիւրէտէ գաթար [illegible] օլունուր։

11 Նիսան 310 — 2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

881

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ կ՚ընդունին չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիւրինք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ՚անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ^{Ա}. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՄԱՐՍՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆԻ

ԿԻՍՈՎԻՆ ՄԱՐՍԵՑՈՒՑԻՉ

ՇԱՍԷՆ

ԲԷՊՍԻՆՈՎ ԵՒ ՏԻԱՍԹԱԶՈՎ

Բէպսինն ու տիասթազը բնական եւ անհրաժեշտ երկու գործիչներն են մարսողութեան։ ՇԱՍԷՆԻ ԳԻՆԻՆ, 1864 ին, յոյժ նպաստաւոր տեղեկագիր մը ստացած է Փարիզի բժշկական ակադեմիային մէջ։ Այն թուականէն ի վեր, ամենակարեւոր տեղ մը գրաւած է Ախտաբուժութեան մէջ, եւ ամեն օր կը կը յանձնարարուի ընդդէմ,

Դժուարին կամ անկատար մարսողութեանց, ստամոքսացաւերու, դժուարահալութեան, ստամոքսառապերու, յամր ներաբուժութեանց, փսխումներու, փորխարութեան, ախորժակի կորուստեան, եւայլն.

Փարիզ, 6, Վիքթորիա ծառուղին եւ գլխաւոր դեղարաններու մէջ։

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻ

Ինկլիզ նէֆէր չուգասը մէթրօ 50000, Մայէ տաղը ապասը գրեէյի ճէտտը 25000, Գօզանա պէզի մէթրօ 54000, ամերիգան պէզի թօփ 19000, լաճիվէրտ չուգա մէթրօ 9000, գէնկիք գըրմըզը չուգա մէթրօ 3000, աափ Գօզանա պէզի 220,000, գէնլիք մավի չուգա 150, սիյահ վագէթա գրեէյի ճէտտը 25,000. գըրմըզը վէ եէշիլ եէրին ղայթան 1940, եէրլի չայաղը մէթրօ 269,000, Շամ ալաճասը թօփ 6000, հասա պէզի մէթրօ 10,000, գանավաչօ մէթրօ 40,000, Թուֆէգալը քեօսէլէ գրեէյի ճէտտը 40,000, սիյահ եաղը քեօսէլէ 5000, մէշինլիք քեօսէլէ գրեէյի ճէտտը 2000, սաթրաղան մէթրօ 626, սիյահ Թէլաթին գրեէյի ճէտտը 6000, պէյազ մէշին աստէտ 5000, գալըն սարը Թէլ գրեէյի ճէտտը 4000, Թիզապ գրեէյի ճէտտը, Զաչ գապալը գրեէյի ճէտտը 1000, կէօզ Թաշը գրեէյի ճէտտը 2000, պէյզըրմաթ գրեէյի ճէտտը 2500, մօր պազամ գրեէյի ճէտտը 10,000, չապ գրեէյի ճէտտը 4000. գաչ եաղը գրեէյի ճէտտը 2500, սայա իբէգլի ճէտտը 150. չիւմէ չէրիտի մէթրօ 3000, պաչօրզ միսմար գըյէի ճէտտը 4500, սայա միսմարը գրեէյի ճէտտը 600, քէնտիր օրգանը գրեէյի ճէտտը 3000, բանթօլ բուլուն աստէտ 100,000, քէպիր Թէլ գօպչա չիֆթ 15,000, 3 նիւմէրօլու բուլ կրօսա 2000, Թօփ ալամէթի բուլ կրօսա 300, սաղիր Թէլ գօպչա չիֆթ 80,000։

Յիւնճիւ Օրտուի հիւմայուն իչուն մուպայա օլունմագ իւզրէ մէվզրի մինագասայա գօնուլմուշ օլան պալատէ մուրագգամ 38 գալէմ էշեայը կէրէք Թօփտան վէ կէրէք իշլէրինտէն ինթիխապ իտէճէգլէրի գալէմլէրին պիթ Թաստիգ իթմասընա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 15 կիւն խիթամընա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 22 2—3

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոյ շոգենաւերը շաբաթական կը բանին Լիվերբուլէ և Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գագալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ալդաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորօզզօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մարաթոն շոգենաւը, նաւապետ Պառլօ, Լիվրբուլէն աստ կը հասնի դէպ ի մայիս 8։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայի և Պոնթոսի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Մերձաւոր շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի ապրիլ 24ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և տրանսբորտային ապրանքներու

Նաւուղիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒՆ
477 Մումհանէ Սիթէ-Ֆրանսէ

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 11/23 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 12/24 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 13/25 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 13/25 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 14/26 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Ապրիլ 12/24, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բօր-Սայիտ զացող շոգենաւուն։ 605

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտէսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Արգօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտնօ	2200	Քուիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալդօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րոմէօ	3500
Դէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Դալիլէօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Դամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Դագօ	2000	Քօլբինօ	4.00	Սարֆօ	2000
Դօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զիբակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնդօ	4300
Դիւօ	5500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թօսբօ	1200
Տիգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաբօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էլյնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնընս	200
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճրմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզրանօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օդդօ	2000	Մօսքիթօ	120

Էճիբշըն Մօնարք 8000
Բիրմըրն Մօնարք 8000
Լըզիըն Մօնարք 8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ՚ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
858 Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլէ, Պորտոյէ, Միջերկրական և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թապօր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՌԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

Օ ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՐԻՍԹԻՏ ԲՈՒՍԻԳՕ

ՓԱՐԻԶ

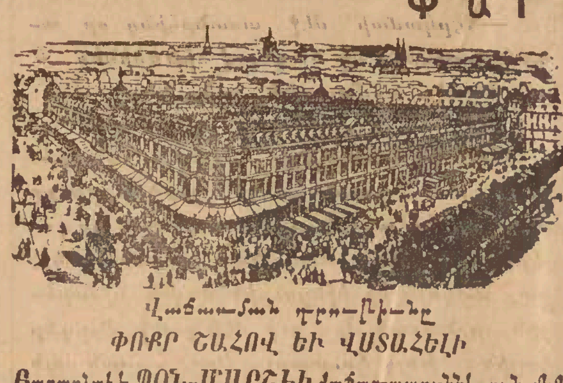

Վաճառատան ընդարձակը
ՓՈՔՐ ՇԱՀՈՎ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ
Բոլորովին ՊՕՆ-ՄԱՐՇԷԻ վաճառատուններէն մէկ

Ամռան եղանակի նորաձեւութեանց ցուցակը հրատարակուեցաւ, խնդրողներու կը ղրկուի ձրիապէս.

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ կը ղրկէ նոյնպէս իր հիւսուածներուն բազմազան «նմոյշ»ները եւ իր պատրաստած նիւթերու օրինակներուն ալպոմները։

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ վաճառատուններն իրենց նիւթերուն մէջ ունին ամենէն կատարեալ, ամենէն ճոխ եւ ամենէն վայելուչ մթերքը. եւ ճանչցուած են իբր մեծ առաւելութիւններ ընծայող թէ տեսակին լաւութեան եւ թէ իրենց ապրանաց «իրական աժանութեան» կողմէ։

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ վաճառատունն աշխարհի ամեն կողմն առաքումներ կը կատարէ եւ ամեն լեզւով կը թղթակցի։

Այն առաքմունք որք կրնան թղթատարական հակերու միջոցաւ կատարուիլ, առանց փոխադրութեան ծախուց կ՚ըլլան այնքան հակերով որքան 60 անգամ ֆրանք որ կը պարունակէ կանխիկ վճարուած յանձնարարութիւնը։

Մինչեւ 100 ֆրանք արժէք ունեցող ապրանքները [բաց ի կարասիներէ եւ տեղ բռնող նիւթերէ] ձրիապէս կը ղրկուին մինչեւ այն նաւահանգիստն ուսկից նաւ պիտի ղրկուի. կանխիկ վճարեալ յանձնարարութիւններու համար 100 ին 5 եւ 7 առ 100 անոնց համար որոց ստակը ապրանքը ղրկուելէն ետքը կը վճարուի։

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ տունը մասնաճիւղ եւ ներկայացուցիչ չունի եւ կը խնդրէ իր յաճախորդներէն որ զգուշանան այն վաճառականներէն որք իր անունը կը գործածեն շփոթութիւն յառաջ բերելու համար։

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ վաճառատուններն աշխարհիս ամենէն ընդարձակ, ամենէն լաւ կազմակերպուած վաճառատուններն են եւ կը ներկայացունեն ՓԱՐԻԶիամենէն նշանաւոր հետաքրքրական առարկաներէ մին։

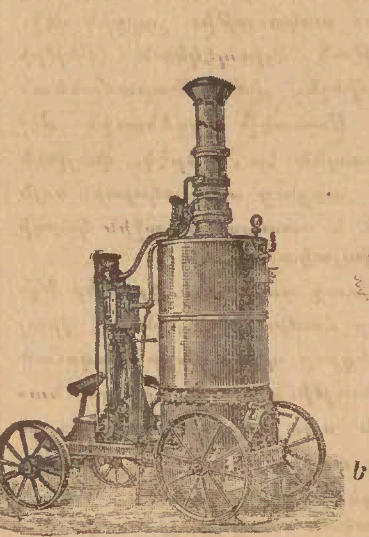

ԷՔՄԸՆ ՎԷՌՊԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

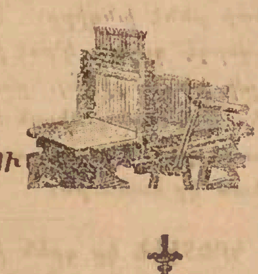

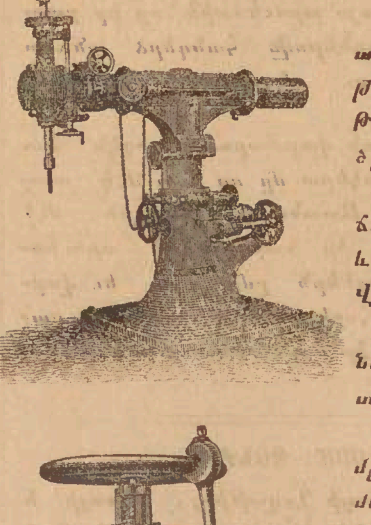

Մեքենաներու և գերմանական արհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Բերչէմպէ Բազար, Թիճարէթ խան (նախկին կեդրոնատեղի ծխախոտի Րէժիի)

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, նաւային եւայլն, եւայլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու, ամբողջ գործարաններու գետեղման վրայ։

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուի միշտ զեղեցիկ մթերք մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խոհանոցի նիւթերու, գերմանական լինօլէօմի և ուրիշ վաճառքներու։ 798

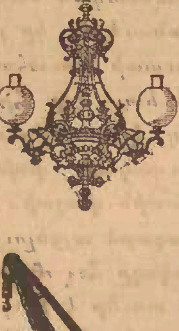

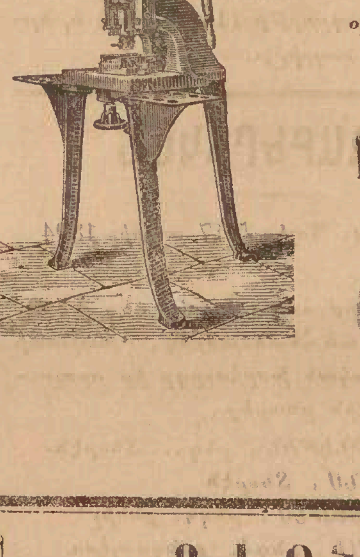

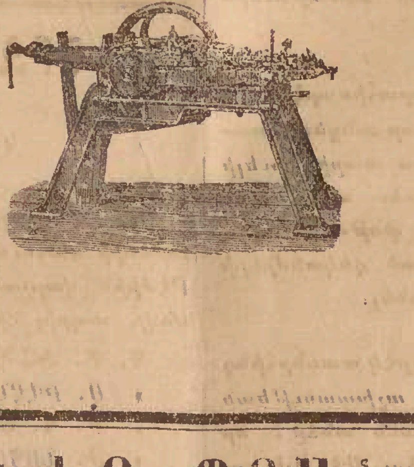

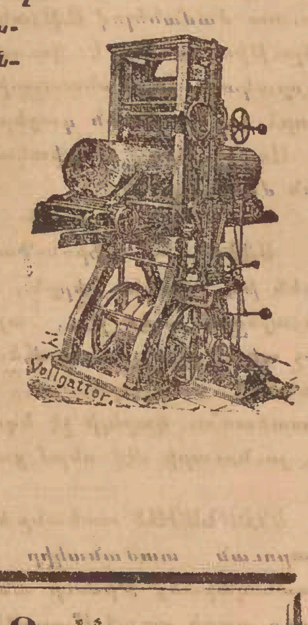

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Բոլոր տարուան յաջողութիւն Իտալիա, Ամերիկա, Հնդկաստան, Արեւելք և Եգիպտոս.—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուքսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիէննայի մէջ ընդհանուր ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՌՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր պաշտպանութիւն ջերմային տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՌՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱն կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամեններէն գերազանց, կ՚առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սէլցի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՌՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱն, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր ամուլսարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ 2218

ՏՐՔ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշուելէ լինելի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մեսապով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1894 Ապրիլ 2էն սկսեալ մինչեւ 1894 Մայիս 1

(Բացի կիրակէ օրերէն) Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ իջնող շոգենաւոց երթեւեկութիւն

Ժ. Վ. Թ.

11 40 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Պօյճ. Ր. Հս. [Ր. Հիսարի շոգ. ին հետ պիտի հղրդ.] 39
12 45 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹէՆ. Պօյ. Ր. Հիս. [Ր. Հս. շոգ. ին կը հաղորդակցի]։ 40
1 15 Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպք. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. ՕրԹ. Գնտ. ի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի] ուր. օրերը ՕրԹ. է զատ Զնկ. Վնք. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 37
2 — Ենմ. Մզպ. Պէօր. Թրպ. Ենք. Պշք. (Ենք. ի շոգենաւին կը հաղորդակցի] Ուրբ. ները Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. (Ր. Հս. ի շոգ. ին հետ կը հաղորդկցի։ 38
2 30 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գուրչ. ՕրԹ. Պէշկ. բացի ուր. է]։ 21
2 35 Ր. Ա. Գվ. Ենմ, Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. անտի Ասիական եզերք անցնելով մինչեւ Գնտ. եղած նմտոյց. ներն հանդիպելով ՕրԹ. Պշք. պիտի երթայ։ Գնտ. ի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի եւ ուր. օրերը ՕրԹ. Վնք. Զնկլ. Պէյլ. Գզկն. Պէշիք։ 18
3 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. (Ր. Հս. ի շոգ. ին կը հաղորդակցի) Ուրբ. ները Պէպ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք. 20
4 30 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հ. Պէպ. Պէշք. Պպք. ի շոգ. ին հետ կը հաղորդակցի Ուրբ. ը Արն. Գրչ. ՕրԹ. 40
5 45 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէզ. Ենք. ՍԹէՆ. Միր. Պօյ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշ. 19
7 — Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թպ. Պէզ. Բշպ. Են. Մկ. Գնլ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Ար. Զնկ. Պէյլ. Օր. Գզ. Պշ. Իս. 25
8 — Ա. Ր. Գվ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշք. 18
10 10 Ր. Հիս. Զնկ. 38
10 10 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Արն. ՕրԹ. Պշք. 28

Ենիգէօյէն Կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 35 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք. 20

Պէյքօզէն Կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 30 Պէպ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք. 25
12 — Պէպ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք. 20
12 30 ՕրԹ. էն ուղ. կամուրջ բացի Ուր. է 33
12 25 Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գր. ՕրԹ. Պշք. 19
1 — Պէպ. Արվ. Գրչ. ՕրԹ. Պշք. 25
1 35 Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. ՕրԹ. Պէշք. 32
2 15 Պէպ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք. 19
2 50 ՕրԹ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է 37
3 — Պէպք. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք. 21
3 35 Պէպ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք. 23
4 10 Ր. Հս. Պպ. Արն. Գչ. ՕԹ. Պշք. Գպ. բացիՈրբ. է 32
4 10 ՕրԹ. Պշ. էնուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է 18
4 45 Պէպ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք. Գպ. 21
5 30 Պէպ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք. բացի Ուր. է 38

Անատօլու եզերքէն Կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 30 Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. 32
11 45 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. ՕրԹ. (Գնտ. կը հաղրդկ.) Ուրբաթները բացի ՕրԹ. էն Վան. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. 33
12 20 Պէպ. Գն Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. բցի Որ. է 28
1 35 Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 39
12 40 Պէյզ. Բշպ. Ենք. Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հ. Գտ. Պէպ. Արն. Զնկլ. Պէյպ. Օր. Գզկ. Իսկ. Պշ. Գապ. 23
2 — Պէյզ. Բշպ. Զպզլ. Գնլճ. Ա. Հիս. Գնտ. ՕրԹ. (Գնտ. կը հաղորդակցի) ուր. ները ՕրԹ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. 37
2 45 Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյ. Գզ. Իսկ. բացի Ուր. 28
3 15 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. ՕրԹ. Պշք. [Գնտ. շոգ. ին հետ կը հաղրդ.) Ուրբ. ները ՕրԹ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 18
4 5 Քանտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզ. Իսկ. բացի Ուր. է 39
4 30 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. (Գնտլ. ի շոգ. ին կը հղրդկ.) Ուր. ները Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. պիտի հանդիպի 33

5 10 Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. բացիՈւր. է 37
7 — Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվ. Զէնկ. Պէյլ. ՕրԹ. Գզկ. Իսկ. Պշք. Հնգշ. օրերը Օր. Պշ. չկայ 23
9 — Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ. 21
10 10 Պէյզ. Գնլ. Ա. Հս. Զնկ. Պէյլ. Պշ. 20
10 20 Ա. Հս. էն ուղղակի կամուրջ 33
11 5 Գզկ. էն » » բացի Ուր. է 22
11 20 Վնք. էն » » » » 19
11 55 Գզկ. Իսկ. » » 11

(Բացի կիրակէ օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

12 30 Պշք. ՕրԹ. Գրչ. Արնվ. Ր. Հիսար 32
1 15 Պշք. ՕրԹ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Պօյճ. Ենիք. Թրպ. Պէօյ. Մէզք. Ենիմ. ուր. ները Պէյզ. պիտի հանդիպի 20
2 30 Պշք. ՕրԹ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 40
3 5 Գապ. Պշք. Իսկ. Գզկ. ՕրԹ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Միրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. ուր. ները 3.35ին։ 25
3 20 Պշկ. ՕրԹ. Արնվ. Գնտլ. բացի ուր. է 39
4 — Պշք. ՕրԹ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ. 19
4 40 Պէշ. ՕրԹ. Գրչ. Արնվ. Պէպ։ բացի Ուրբ. է 38
5 15 Իսկ. Պշք. Գզկ. ՕրԹ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Զպզ. Մրկ. 23
6 — Գապ. Պշք. ՕրԹ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Գվզ. ներ 18
7 — Պշք. Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. 21
8 30 Պշք. ՕրԹք. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Ենիք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. 28
9 25 Պէշ. ՕրԹ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հիս. 38
10 — Ր. Հս. Միրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզք. Ենմ. բացի ուրբ. է 40
10 5 Պշք. ՕրԹ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Ուրբ. ները 10վայրկեան ետքը 37
10 45 Ր. Հս. Պօյճ. Միրկ. ՍԹէՆ. Ենիք. Թրպ. Պէօյք. Մէզ. Ենիմ. Ուրբաթները չկայ 18
11 20 Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ. 38
11 40 Պէպ. Ր. Հիս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. (*) 20
(*) Օդը գէշ եղած ատեն ՍԹէՆ. չկայ։

Կամուրջէն Պէյքօզ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

12 25 Կամրջ. էն ուղղ. Պէպէք 25
1 40 Ուղղ. Պէպէք 19
2 55 Ուղղ. Պէպէք 23
4 — » » Ուր. ները Իսկ. Պէյ. Զնկ. 32
10 35 Պշք. Օր. Գրչ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուրբաթէ 23
11 15 Գապ. Պշք. ՕԹ. Գչ. Արն. Պպ. Ր. Հ. Պօյճ. Ենք. 21
11 45 Պշք. ՕրԹ. Գրչ. Արն. Գնտ. 25
12 15 Պշք. ՕրԹ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք 19

Կամուրջէն Անատօլու եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

1 — Ուղղակի Ա. Հիսար 39
1 45 Պէշկ. ՕրԹ. Պէյլ. Զէնկ. Գանտ. Ուրբաթները 2ին Ր. Հիսար եւս պիտի հանդիպի 28
2 45 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպք. Բշպ. Պէյզ 33
3 15 Իսկ. Պէյլ. Զէնկ. Ր. Հիսար (բացի ուր. է) 32
4 15 Իսկ. Պէյլ. Զէնկ. Գզկ. Գանտ. բացի ուրբ. է, 37
8 45 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Բշպ. Պէյզ. 20
9 30 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս 33
10 20 Պշք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Ր. Ա. Գավազներ 39
10 30 Պէշք. Պէյլ. Զէնկ. Վանք. Ուրբ. ները Իսկ. Գզկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Վնք. Պէօյք. 19
10 40 Իսկւտ. Գզկ. (բացի ուրբաթէ) 25
11 — Գապ. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վնիք. Գնտլ. Պէպ. 32
11 18 Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ. 33
11 30 Իսկ. Գզկ. բացի Ուրբաթէ 11
12 — Պէշք. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանք. 28

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
11 30		11 50	
12 —		12 15	
12 30		12 45	7 —
1 —		1 20	7 30
1 30	7	1 50	8 20
2 —	8 10	2 15	9 5
2 30	8 Վոսփ.	2 50	9 50
3 —	8 50	2 45 Վոսփ.	10 20
3 15 Ֆէրպ.	9 30	3 25	10 30 Ֆէրպ
3 30	9 45 Ֆէրպ.	4 —	10 40 Գզկ.
4 15	10 20	4 35 Ֆէրպօթ	11 —
4 35 Վոսփ.	10 55 Գապ.	5 —	11 30 Ֆէրպ
4 45 Ֆէրպ.	11 — Գուզկ.	5 15 Վոսփ.	11 30 Գզկ. *
5 —	11 — Ֆէրպ.	5 35 Ֆէրպօթ	11 50
5 35	11 20	5 30	— —
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
11 30	7 —	11 50	6 25
12 15	8 10	12 15	7 30
1 —	8 20 Վոսփ.	1 —	8 20
1 45	9 —	1 25	9 5
2 35	9 30	2 15	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 15
5 15 Ֆէրպօթ	10 15	2 25 Վոսփ.	10 50 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպօթ	11 10	5 15 Վոսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	6 15 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

1 30 Հարէմէն Սալաճագ (բացի Ուր. է)
4 — » » (բացի ուր. է)
10 40 » » (բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » [ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ [բացի կիր. է]
3 30 » » » [բացի Ուր. է]
10 10 » » անտի Սալաճագ [բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին]։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԴԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Դապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 35 Սիրքէճիէն Դապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Դպթ. Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը միզապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։